

Lærerutdanningen ved HiOA dårlig ut i Studiebarometeret:

Lærerstudenter på topp og bunn

Nyhet side 4 og 5

NOKUT

«Bruken av falske vitnemål kan få dramatiske konsekvenser for samfunnet.»

Stig Arne Skjerven, Avdelingsdirektør i NOKUT

Nyhet side 8 og 9

Jakten på prestisjestudiet

Antall privatisteksamener mer enn doblet på fire år.

Mellom fag side 19

mellom FAG
UNIVERSITAS' FEATURMAGASIN

VENTETIDA ER OVER

En fristilgren forsvant, en annen OL-debuter i Sotji. Nå skal arven fra Simen Andresen og de andre skiballettsuene føres videre av en ny generasjon.

Portrett: Lene Wikander • Reportasje: Studenter som tar opp fag • Bokhylla: Marta Breen

Portrett: Lene Wikander
Bokhylla: Marta Breen

UNIVERSITAS

Norges største studentavis | årgang 68, utgave 4 | www.universitas.no | onsdag 5. februar 2014

LAGRER STUDENTER OG ANSATTES BEVEGELSER I 90 DAGER:

Personvernkaos på UiO

■ Datatilsynet betviler at kortdata-lagringa oppfyller alle kriterier i personopplysningsloven.

■ – UiO kan overhodet ikke ha hatt bevissthet omkring dette, sier advokat Jon Wessel-Aas.

Nyhet side 6 og 7

WHAT'S YOUR GOAL?

CHOOSE YOUR STRATEGY

ATHLETICA

#mygoalathletica

MØT VIGDIS GARBAREK OG VIGGO JOHANSEN

i en dialog om mindfulness og tilstedeværelse.
Akademika Blindern, onsdag 12. februar kl 12.15

akademika

redaktør: **Anne Fougner Helseth**
annefhe@universitas.no 922 13 188

redaksjonsleder: **Are W. Sandvik**
arews@universitas.no 415 22 929

fotosjef: **Hans Dalane-Hval**

desksjef: **Håkon Sukuvara**

nettredaktør: **Thorbjørn Kringelbotn**

magasinredaktør: **Solveig N. Langvad**

MENINGER

Oppfølging utbes

For første gang offentliggjorde Nasjonalt organ for kvalitet i utdanningen (NOKUT) mandag tall på hvor fornøyde landets studenter selv er med sin utdanning. Reaksjonene har ikke latt vente på seg, og du kan lese hvordan det står til i Oslo i denne ukas Universitas. Etter framlegginga dro NSO-leder Ola Rydje fram argumentene om heltidsstudenten og nuddelromantisering, mens kunnskapsminister Torbjørn Røe Isaksen var nesten sjokkert.

Under tittelen «Ikke så slitsomt» påpeker kommentator Eva Grinde i Dagens Næringsliv at barometeret viser at den norske gjennomsnittsstudenten bare studerer 27 timer i uka. I tillegg jobber snittstudenten åtte timer deltid. Hvordan kan det ha seg at norske studenter, de fleste uten familieforpliktelser, ikke engang bruker timer tilsvarende en ordinær arbeidsuke på studier og jobb?

Tallene er alarmerende. Men kanskje ikke så merkelige, når man tenker på studiehverdagen på for eksempel Norges største universitet, der det kan være lett å forsvinne i mengden. Særlig når mange norske forelesere fortsatt ser ut til å sette forskning langt høyere enn undervisning, illustrert i de evig aktuelle begrepene «undervisningsplikt» og «forskkningsrett». Nå inviterer studentparlamentet ved UiO til stordugnad for læringsmiljøet, blant annet for å se på oppfølgingstiltak i studieløpet.

Og svaret kan meget mulig være mer individuell oppfølging. Studiebarometeret satte mandag dagsorden med at fire av ti studenter er misfornøyde med oppfølgingen de får ved sine institusjoner. For hvilke insentiver har studenten for å møte opp ved studie-stedet i dag? Flere utdanningsløp, spesielt ved universitetene, står nærmest blottet for obligatorisk undervisning og seminarer, for ikke å snakke om hvor vanskelig det kan være å få god kontakt med veileder, lærer eller professor. Når det hele gir en studiestøtte som ikke er i nærheten av å dekke levekostnader, er dette bare enda en oppfordring til å la studiebøkene bli liggende på hylla størsteparten av tida.

Om den individuelle veiledningen og oppfølgingen ved norske utdanningsinstitusjoner ikke bedres, vil neste års studiebarometer ikke bli noen lystigere lesning for rektorene eller kunnskapsministeren. Norske studenter kan med fordel gi studiene mer plass i livet sitt. Men da må også lærestedet gi studenten mer plass på sitt eget studium.

Universitas er en avis for og av studenter. Universitas er et nyhets- og debattorgan for lærestedene tilknyttet Studentsamskipnaden i Oslo og Akershus (SiO). Universitas skal drive kritisk og uavhengig journalistikk, og være partipolitisk nøytral. Universitas arbeider etter Vær Varsom-plakatens regler for god presseskikk. Den som mener seg rammet av urettmessig omtale oppfordres til å kontakte redaksjonen.

Daglig leder: **Monica Reigstad**
monica.reigstad@universitas.no 22 85 33 36

Annonseansvarlig: **Geir Dorp**
geir.dorp@universitas.no 22 85 32 69

Besøksadr.: **Moltke Moes vei 33**

Postadr.: **Boks 89 Blindern, 0314 Oslo**

Epost: **universitas@universitas.no**

Web: **www.universitas.no**

Medisinstudiet er ikke for alle.

Samvittighet på ville veier

Kommentar

Magnus Newth, journalist i Universitas

Tre av fire medisinstudenter er mot reservasjonsretten, kunne Aftenposten melde for to uker siden. Mens morgendagens leger gir seg i kast med et nytt semester, foregår en debatt som kan komme til å definere yrket de skal gå inn i etter endte studier.

Under regjeringsforhandlingene i høst trumfet KrF gjennom at leger skulle få reservere seg mot å henvise til abort, samt visse typer prevensjon. Regjeringspartiene fikk støtten de trenger i Stortinget, og KrF fikk politisk gjennomslag. Retten til selvbestemt abort fikk et lite, men viktig skudd for baugen.

At majoriteten av medisinstudentene er mot reservasjonsretten, tyder på at de fleste har en naturlig forventning til hva de kan og bør være som ferdigutdannede leger. At så mange som 25 prosent vil svekke en rett norske kvinner har hatt siden 1978, er imidlertid urovekkende.

Uavhengig av årslønnen de kan vente seg, har

medisinstudentene valgt en krevende yrkesvei. De skal møte pasienter i vanskelige situasjoner, og de skal kunne håndtere de mest groteske kroppslige plager. Ingen ser for seg at de skal reservere seg fra dette. Ingen lege skal få slippe å gi tunge beskjeder fordi vedkommende er kjenslevar. Ingen lege får slippe å drenere en byll fordi vedkommende synes sånt er ekkelt. Som leger bør de heller ikke kunne nekte å henvise til inngrep som på mange måter kan redde liv.

«Det fremstår hult å henvise til samvittighetskvaler når man i første omgang har valgt yrket selv»

Kvinner mellom 20 og 24 tilhører aldersgruppen som avbryter svangerskap hyppigst. Og bak ønsket om reservasjon ligger ofte dårlig skjult moralisme. Kanskje tar unge for lett på abort? Det er fullstendig likegyldig. Vi utdanner ikke leger til å spekulere i kvinners motiv for å ta abort.

For studenter i Oslo og byer hvor legene florerer, vil ikke høringsutfallet ha så store konsekvenser. I grisgrendte strøk kan en komplisert, sårbar, muligens prekær situasjon bli

ekstra vanskelig om en lege ikke vil gjøre jobben sin av private samvittighetsgrunner.

Det er en vanskelig debatt, for samvittighet er en viktig egenskap hos gode leger. Man må håpe at medisinstudenter begynner på studiet med en solid dose av slagsen. Siden 1978 – lenge før fles-

Øyeblikket

av **Esquil Wie**

UTVEKSLINGSSTUDENT PÅ ISEN: Mwila Chimpampwe fra Zambia faller da han prøver seg på skøyter for første gang under HiOAs Winter Fest 2014. Selv om han faller et par ganger, så trives han på isen. Han studerer han master i International Social Welfare and Health Policy

ILLUSTRASJON: ØIVIND HOVLAND

teparten av dagens studenter ble født – har man allikevel visst hva legeyrket kunne innebære når man begynte å studere. Det fremstår hult å henvise til samvittighetskvaler når man i første omgang har valgt yrket selv.

Helseminister Bent Høie var inne på det samme i 2012. I en kronikk i Vårt Land skrev han at fastleger som ville reserve seg, burde jobbe med noe annet. Nå

forsøker han å få reservasjonsretten trygt gjennom Stortinget. Høie anno 2012 hadde et godt poeng, Høyres politiske vakling til side. Har man kvaler for å jobbe som lege med alt det innebærer, bør man ta et oppgjør med dette før man går i gang med et av landets lengste og mest krevende studier.

Det er ingen menneskerett å studere medisin, sier

floskelen. Det er imidlertid en rett å bestemme over sin egen kropp, og en sterk rett til selvbestemt abort er sentralt i dette. Om man som ferdig utdannet lege vil nekte å utføre en grunnleggende oppgave samfunnet har pålagt en, burde man kanskje lytte til Høie anno 2012. Hvis det er samvittighet man vil jobbe med, kan man vurdere teologi.

universitas@universitas.no

Bakpå nyhetene

« Fire politimenn som er tiltalt for å ha slått ihjel en 19 år gammel student under demonstrasjonene mot regjeringen i fjor, møtte i går i rettsalen i Kayseri i Tyrkia. Det var den 2. juni i fjor at 19 år gamle Ali Ismail Korkmaz ble slått med balltre og køller i den vestlige byen Eskisehir.

Hører deg ikke gjennom ropet om bedre studentvelferd i Norge. Hentet fra nyhetsnotis i Aftenposten 4. februar.

« BI-student Hanna Amalie Martinsen kjører framdeles rundt i russe bilen hun eide med seks venninner i fjor. Bilen er i utgangspunktet fullt brukbar, men tidens tann og en tøff russetid

har satt sine ytre spor på kjøretøyet.

Så lenge hun ikke bruker sekk, blir hun nok tatt godt imot. Hentet fra saken «Pimpet» egen russebil» i Rogalands avis, 3. februar.

Det er ikke bare på BI og Blindern studenter drikker mer. Også på Menighetsfakultetet er alkohol et tema.

« – Menighetsfakultetet (MF) har et rykte for å være veldig konservativt, men det stemmer nok ikke lenger. Holdningene er mer liberale enn tidligere, sier Hanna Karlsen, 3. årsstudent på MF.

Alkohol – for noen er det et tema, for andre det en drikk. Hentet fra saken «MF-folk drikker som studenter flest», i Vårt Land 1. februar.

Følg oss

På papir hver onsdag, på nett hele tiden.

www.universitas.no

facebook.com/UniversitasOslo

twitter: @universitas

For oppdaterte studentnyheter.

Meninger

Universitas gir deg meninger fra verdens studentaviser

København

En rapport fra en af landets helt tunge kommunikationseksperter anbefaler KU's ledelse at kommunikere mere enkelt. Ironisk nok er rapporten præget af det modsatte, lyder vurderingen fra retoriker Christian Kock. Og historiker Jes Fabricius Møller mener, at rapportens forfatter misforstår universitetets opgave og forsøger at gøre en udviklingsproces til en identitet.

Canberra

But Mandela's passing has given us something beautiful. Something unseen and unheard of before, something that I think we should be collectively proud of. A symbolic phenomenon that does the legacy of Mandela justice... 100 world leaders and dignitaries, past and present, gathered in the same place to pay tribute to a «giant of history».

Yale

In a move that promotes open science, the Yale University Open Data Access (YODA) Project has entered an agreement with Johnson & Johnson that will enable scientists around the world to gain access to the company's clinical trial data assets. This partnership establishes an independent process that promotes data sharing and leverages prior research investments to produce new knowledge.

Lund

Att Lund vilar på hårt jobbande ideella krafter är ingen hemlighet. Men trots studentlivets ringa omfattning är konflikterna påfallande många. Påpassligt nog kommer en karneval som gjuter olja på vågorna. Men vad händer sen?

Tips oss

tips@universitas.no

nyhetsredaktør: **Geir Molnes**
geirmoln@universitas.no 993 35 518

NYHET

Universitas korrigerer

KORRIGERING: I forrige ukes Universitas skrev vi at 50 studenter ved Universitetet i Oslo ble utvist for juks. Det er feil. 50 studenter ble funnet skyldige i å ha jukset, men kun 39 av disse ble utvist.

Overrasket over lav studentinnsats

BEDAGELIG: Norske studenter oppgir at de i snitt bruker 27 timer i uka på studiene. Det viser tall fra NOKUTs nye studentundersøkelse Studiebarometeret. Kunnskapsminister Torbjørn Røe Isaksen er overrasket over at tallet er så lavt.

– Jeg må si jeg stusser over det tallet, sier Isaksen til Dagens Næringsliv. Isaksen påpeker imidlertid at også deltidsstudenter er spurt i undersøkelsen.

– Men flere heltidsstudenter oppgir at bare syv til åtte timer i uken er organisert, som for eksempel forelesning og annen aktivitet på skolen. Noen studenter er også nede i 17 timer i uken totalt. Hvis du er heltidsstudent og bare bruker 17 timer i uken, så er det veldig lite, sier han til Dagens Næringsliv.

UiB innrømmer ulovlig overvåking

LOVBRUDD: Universitetet i Bergen innrømmer ulovlig overvåking av sine studenter. Hver gang adgangskortene benyttes, registreres person, tid og sted i 90 dager. Slik er det mulig for universitetet å spore hvordan hver enkelt student beveger seg, melder Bergens Tidende. UiB-rector Dag Rune Olsen innrømmer å ha brutt loven på minst ett punkt. Universitetet er pliktet å rapportere systemet til Datatilsynet, noe de ikke har gjort.

– Vi vil beklage dersom vi ikke har fulgt regelverket, sier Olsen til Bergens Tidende.

Late BI-studenter mest fornøyd

STUDENTUNDERSØKELSE: De mest fornøyde BI-studentene er blant de som arbeider minst viser tall fra NOKUTs nye studentundersøkelse Studiebarometeret. Det melder BIs studentavis Inside. På BIs eiendomsmeglerstudium er studentene ved BI Trondheim de

mest fornøyde, med en helhetsvurdering på 4,2 av 5. Men studentene bruker derimot kun 15,4 timer i snitt i uken på studieaktiviteter. På samme studium ved BI Bergen, bruker studentene 23,4 timer i uken, men har kun vurdert studieprogrammet til 3,8.

UNIVERSITAS FOR 26 ÅR SIDEN

Universitas nr. 4, 1988

UNIVERSITAS FOR 50 ÅR SIDEN

« Hverken studentene eller Universitetet har råd til å la lønningen av hybelpromblem trekke i langdrag. Det må skje noe i dag. Det bør både stat og kommune gjøres begripelig.

Universitas nr. 4, 1964

Lærerlavtr studiebarometer

BØR SI FRA SELV: Grunnskolelærerstudenten Sondre Skjelvik (22) tror ikke Studiebarometeret kommer til å gjøre for mye for studiehverdagen hans. Han tror det er viktigere at han og medstudentene på Høgskolen i Oslo og Akershus (f.v.) Heidi Andersen, Guro Ellingsberg, Sunniva Andestad og Kathrine Enger sier ifra direkte til forelesere og studieansvarlige om hva som bør endres.

Grunnskolelærerstudentene på Høgskolen i Oslo og Akershus er blant de i landet som er minst fornøyde med eget studie. Lærerstudentene på Steinerhøyskolen kunne derimot ikke vært mer fornøyde.

Studiemiljø

tekst Petter Fløttum
foto Hans Dalane-Hval

– Det er veldig fokus på selvutvikling gjennom alle tre årene hos oss. En stor del av det å bli lærer er å skjønne at man selv er i vekst, og at man vokser sammen med barna når man underviser dem.

Det forteller Lars Christian Lindman (29). Han går tredje og siste år på en bachelor i steinerpedagogikk på Steinerhøyskolen. Han er også avtroppende nestleder i studentrådet ved skolen.

Nye tall Nasjonalt organ for kvalitet i utdanningen (NOKUT) har publisert gjennom nettportalen Studiebarometeret, viser at lærerstudentene på Steinerhøyskolen er fornøyde med det meste: De synes utdanningen er yrkesrelevant, de skryter av læringsmiljøet og undervisningen, og de følger

at de som studenter blir hørt av skoleledelsen. På en skala fra én til fem, hvor fem er best, vurderer de helhetsinntrykket av studiet sitt til toppscore.

Lindman tror størrelsen på skolen kan være noe av forklaringen.

– Det er en liten høyskole, så vi får et nært forhold til lærerne våre. Vi får et fellesskap, som kanskje er vanskelig å få til i store forelesningssaler med mange hundre studenter, sier han.

Spurte studentene

Mandag lanserte NOKUT Studiebarometeret (se faktaboks), en nettportal som viser hvor fornøyde studenter er med studieprogrammene sine. Studiebarometeret baserer seg på en nasjonal spørreundersøkelse som før jul ble sendt ut til alle andreårs bachelor- og masterstudenter.

Blant de studieretningene som kom dårligst ut nasjonalt, er grunn-

skolelærerutdanningen. På en skala fra én til fem, hvor fem er best, fikk grunnskolelærerutdanningene i snitt 3,7 i helhetsvurdering.

Ønsker mer praksis

Blant de som kom dårligst ut, er grunnskolelærerutdanningen ved Høgskolen i Oslo og Akershus (HiOA). Der ga studentene en helhetsvurdering på 3,2.

– Jeg tror mye av grunnen er at folk sliter med å knytte praksisen opp mot det de driver med på skolen, sier Sondre Skjelvik (22).

Han går tredjeåret på en fireårig bachelorutdanning som grunnskolelærer på HiOA. Han tok først matematikk og tar nå kroppsøving.

– Det vi lærer ute i praksis er kjemperelevant, men mye av det vi lærer på studiet, er vanskelig å knytte opp til arbeidslivet. Det kan jo være fordi vi ikke har nok erfaring til å greie å se det, sier han.

Selv om Skjelvik erkjenner at

Lykk på meteret

Fornøyd med skolen: Lars Christian Lindman (29) er fornøyd med å studere på Steinerhøyskolen og mener størrelsen kan være noe av grunnen. – Vi får et fellesskap, som kanskje er vanskelig å få til i store forelesningssaler med mange hundre studenter, sier han.

Studiebarometeret

- En nettportal lansert av Nasjonalt organ for kvalitet i utdanningen (NOKUT) på oppdrag fra kunnskapsdepartementet (KD).
- Alle studenter i andre studieår på bachelor- og masterprogram, samt femteårsstudenter på integrerte masterprogram, fikk i høst tilsendt et spørreskjema om hvordan de opplevde kvaliteten på sine studier.
- Studentene ble spurt om egen oppfatning av ulike kvalitets-kategorier, blant andre undervisningskvaliteten, studieinnsatsen

- til studentene og yrkesrelevans.
- For at resultatet fra et studieprogram skal vises i nettportalen, må halvparten av studenten ha svart, om det er under ni som har svart. Om over ni studenter har svart, må det utgjøre over ti prosent av studentene.
- 40 prosent av studiene hadde nok respondenter til at resultatet vises. 70 prosent av studentene som fikk tilsendt spørreskjema, går på disse programmene.

Kilde: Studiebarometeret.no, NOKUT

det kan være sider han og resten av studentene ikke ser, understreker han at utdanningen sliter med å koble den teoritunge undervisningen opp mot de konkrete oppgavene de får i praksis.

Han mener også at de har for lite praksis i løpet av studiet.

– Vi har 100 dager praksis i løpet av fire år, men det er jo ingenting. Det er en vits, med tanke på hvor mye vi lærer der, sier Skjelvik.

Mye klaging, lite handling

Men selv om Skjelvik ikke er fornøyd med alt, kjenner han seg ikke igjen i den lave scoren.

– Generelt sett er jeg godt fornøyd, sier han.

Han har også ting å sette fingeren på, men tror ikke Studiebarometeret er veien å gå for å få det bedre.

– Det er mye prat og klaging, men det er ingen som tar det opp med foreleserne eller med ansvarlige for studiet på en ordentlig måte. Det blir mye summing i gangene, men så gidder ingen å gjøre noe med det, sier han.

Lærerstudenten mener at den daglige kommunikasjonen mellom studentene og de ansvarlige for studiet endrer mer enn en anonym undersøkelse.

– Hvis jeg snakker med veile-

derne om hvordan ting burde gjøres, så føler jeg at de hører på meg, sier han.

Kan ha nytte senere

Knut Patrick Hanevik, dekan på Fakultet for lærerutdanning og internasjonale studier på HiOA, er ikke direkte enig med Skjelviks praksiskritikk.

– Jeg kan ikke si meg enig i at det er problematisk, men jeg kan si meg enig i at det er et viktig punkt å jobbe med, sier han.

Dekanen poengterer at lærere har et langt yrkesliv, og at det er forskjell på det som umiddelbart

føles nyttig og det de senere ser at de trenger.

Han forteller likevel at de tar det dårlige resultatet i Studiebarometeret på alvor. Tirsdag hadde fakultetet ledermøte hvor de blant annet satte ned en gruppe som skal vurdere eventuelle tiltak.

– Vi merker oss blant annet at vi scorer lavt på å ivareta hver enkelt student. Vi merker oss også

Fire av ti misfornøyde med oppfølgingen

42 prosent av norske studenter oppgir at de er misfornøyde med den faglige oppfølgingen de får, viser tall fra NOKUTs Studiebarometer.

– Det er et av de mest slående resultatene i undersøkelsen, sier kunnskapsminister Torbjørn Røe Isaksen til Universitas, og tilføyer:

– Generelt trives studentene med å studere. Men de er misfornøyd med en del av tingene som går rett til kjernen av det faglige.

Han forteller at hensikten med Kvalitetsreformen ikke bare var at den skulle få studenter til å gjennomføre utdanningene, men at det skulle skje ved at studentene fikk bedre oppfølging og til-

at helhetsinntrykket er litt høyere enn enkeltvariablene. Vi vil se på hva det er uttrykk for, sier han.

Lav svarprosent

Hanevik påpeker at det knytter seg usikkerhet til resultatene fordi få studenter faktisk har svart på undersøkelsen. Grunnskolelærerutdanningene har en svarprosent på mellom 30 og 45 prosent. På an-

bakemelding.

– Disse funnene tyder på at man ikke har lykkes godt nok, sier Isaksen.

– Hvordan skal institusjonene få til det?

– De må gi mer tilbakemelding og ha tettere oppfølging av studentene. Overordnet sett må vi se på om finansieringssystemet kan ha en innvirkning. Men ansvaret hviler først og fremst på hver enkelt institusjon, sier Isaksen.

– Dette er et systematisk trekk, som går på tvers av de forskjellige institusjonene, hvordan skal Kunnskapsdepartementet legge til rette for en bedring?

– Vi vil undersøke om finan-

Studenters helhetsvurdering av utvalgte SiO-skoler

★★★★★ Steinerhøyskolen (4,88)

★★★★★ Handelshøyskolen BI (4,07)

★★★★★ Campus Kristiania

★★★★★ Markedshøyskolen (4,38)

★★★★★ Norges Helsehøyskole (4,03)

★★★★★ Norges Kreative Fagskole (3,8)

★★★★★ Høgskolen i Oslo og Akershus

★★★★★ Helse-, sosial- og idrettsfag (3,99)

★★★★★ Humanistiske og estetiske fag (3,78)

★★★★★ Lærer- og pedagogikkutdanninger (4,05)

★★★★★ Naturvitenskapelige og tekniske fag (3,88)

★★★★★ Samfunnsfag og juridiske fag (4,4)

★★★★★ Økonomiske og administrative fag (4,14)

★★★★★ Universitetet i Oslo

★★★★★ Helse-, sosial- og idrettsfag (4,36)

★★★★★ Humanistiske og estetiske fag (4,22)

★★★★★ Lærer- og pedagogikkutdanninger (3,8)

★★★★★ Naturvitenskapelige og tekniske fag (4,22)

★★★★★ Samfunnsfag og juridiske fag (4,17)

★★★★★ Økonomiske og administrative fag (4,7)

Tallene er hentet fra Studiebarometeret.no, en nettportal lansert av NOKUT som viser hvor fornøyde studenter er med eget studie.

Tallene viser en helhetsvurdering studentene har gjort. Vurderingen er gjort på en skala fra 1 til 5 hvor 5 er best. De viser et gjennomsnitt av de bachelor- og masterprogrammene som hadde nok respondenter. Flere studieprogrammer er dermed ikke med i beregningen.

Resultatene for et studieprogram telles kun med dersom antall svarende er 6-9 og andel svarende er 50 % eller mer, eller dersom antall svarende er over 9 og andelen svarende er 10 % eller mer.

dre lærerutdanninger med høyere svarprosent kommer HiOA bedre ut.

– Vi må se på om det er en sammenheng mellom svarprosent og resultatet. Vi vil blant annet analysere om misfornøyde studenter har lettere for å svare på slike undersøkelser enn fornøyde har, sier han.

petter.flottum@universitas.no

geir.molnes@universitas.no

Sondre Skjelvik,

grunnskolelærerstudent, HiOA

UiO får personve

ILLUSTRASJONSFOTO: HANS DALANE-HVAL

Universitetet i Oslo lagrer opplysninger om studenters og ansattes bevegelser i 90 dager. De utelukker ikke at deler av praksisen kan være strid med loven.

Personvern

tekst Anne Fougner Helseth
og Geir Molnes

Universitetet i Oslo registrerer bevegelsene til studenter og ansatte og lagrer opplysningene i 90 dager. Tirsdag holdt Universitetet et møte der de gikk gjennom adgangssystemet sitt, i kjølvannet av at Bergens Tidende (BT) avdekket overvåkingslovbrudd ved Universitetet i Bergen (UiB) dagen før. I etterkant av møtet opplyste Britt Amundsen Hoel, stabsdirektør i eiendomsavdelingen ved UiO, at Universitetet har skjønnet at de «nok har noen avvik» når det gjelder datalagring.

– Vi ser at data fra de kortleserne som er koblet opp til kortleser-

systemet, registreres og lagres i 90 dager. Nå må vi vurdere dette mot formålet med registreringen.

– Er ikke de fleste kortleserne koblet opp mot kortlesersystemet?

– Det er korrekt, de fleste er koblet opp, og all data herfra lagres i 90 dager.

– På tide med gjennomgang

Advokat i Bing Hodneland advokatselskap DA, Jon Wessel-Aas, har jobbet mye med personvern-saker og ser alvorlig på lagringen.

– Hvis det er som beskrevet i BT om UiBs tilfelle, er det jo like ille rettslig sett – selvsagt. Og da vil jeg si at det er på tide at UiO foretar en ordentlig gjennomgang av sine rutiner med henhold til registrering og behandling av ID-

kortbruk. Dette gjelder jo omfattende bruk hos mange studenter og ansatte, sier Wessel-Aas.

Ledelsen ved UiB har lagt seg flat og beklaget lovbrudd. Stabsdirektør Hoel ved UiO opplyser imidlertid at kortterminalene på UiOs toaletter såvidt henne bekjent er frakobla logging, i motsetning til hva som var tilfellet på UiB.

Navn, tid og sted lagres

Ved en rekke institutter bruker studenter og ansatte ved UiO sine personlige adgangskort til å åpne blant annet forelesningsrom og lesesaler. Hver gang kortene brukes på oppkoblede kortlesere blir navn, tid og sted registrert. Informasjonen lagres altså sentralt hos UiO i 90 dager.

– Jeg skulle likt å vite hvorfor

denne lagringen skjer. Det virker unødvendig, sier jusstudent Jens Osberg.

Stabsdirektør Hoel mener de fleste av registreringene kan rettfærdiggjøres av formålet, og sier noen registreringer til og med er lovpålagte.

– Jeg er ingen jurist, men personopplysningsloven gir adgang til å lagre data når det er et formål med behandlingen, sier hun, og opplyser at UiO nå arbeider med å se på sin definisjon av disse formålene.

Det overordnede formålet med logging knyttet til et adgangskontrollanlegg er alltid å sikre virksomhetens personell og verdier mot uønskede hendelser, påpeker hun.

– Spent på hva de har tenkt

Direktøren ved juridisk avdeling i Datatilsynet, Kim Ellertsen, ser ikke med blide øyne på den massive kortregistreringen:

– Dette er akkurat sånne ting vi har slått ned på tidligere, logging av folks adferd på jobb. I vanlig

arbeidstid skal det en del til for at det skal være lovlig. Hensikten med å registrere kortpasseringer, er som regel å sørge for at ikke uvedkommende oppholder seg i bygningen, og i vanlig arbeidstid er det nok mennesker på jobb til å passe på dette.

Han peker på at personopplysningsloven sier at man ikke skal registrere flere opplysninger enn det som er nødvendig for formålet med behandling, og understreker at det ikke er lov å lagre personopplysninger lenger enn det som er nødvendig for å gjennomføre dette formålet.

– På grunn av en sånn regel er jeg spent på å høre hva de har tenkt når de lagrer alt i 90 dager, sier han.

Det kan UiO altså ikke svare skikkelig på foreløpig.

– Vi arbeider med å kartlegge hvordan vi har definert formålene her. Vi har sett på saken i en snau dag nå, og arbeider med å få oversikt over hva som er gjort, sier Hoel.

– Du kan ikke peke på noen konkrete formål med lagringen?

rnrefs

– Som sagt, vi holder på å kartlegge dette.

– Kan dere avvise at dere har begått lovbrudd?

– Det må vi se på i forhold til formålet, så det kan jeg ikke gå nærmere inn på på nåværende tidspunkt.

– Lovkriteriet ikke oppfylt

– 90-dagers lagring som standard tilsier, etter min vurdering, at UiO overhodet ikke kan ha hatt bevissthet omkring dette, sier Wessel-Aas. Han mener problemet er enkelt å rydde opp i.

Hoel ved UiO kan ikke opplyse hvorvidt studentene er informert om registreringene. Etter loven har de blant annet krav på å vite formålet med loggingen, hvor loggingen skjer og hvor lenge informasjonen lagres.

Ellertsen i Datatilsynet tror lagringen er ganske typisk for store institusjoner som anskaffer en standardløsning for adgangssystemet sitt.

– Standardløsninger har som utgangspunkt at de logger ting, så det krever kompetanse å sette det opp, og man må tenke på det regelverket vi forvalter.

– Og når 90-dagers lagring er standard for data fra alle oppkoblede kortterminaler?

– Da vil jeg umiddelbart tenke at nødvendighetskriteriet i vår lovgivning ikke er oppfylt.

Ellertsen understreker at situasjonen kan være annerledes i enkelte rom der uvedkommende ikke skal ha tilgang, som server-rom.

– Det kan være at denne 90-dagers-lagringen er tilpassa server-rommet, mens i forelesningssal 4 er behovet for den type stålkontroll betydelig mindre.

Verre uten pinkoder

En rekke av UiOs kortlesere fungerer på dagtid uten pinkoder. Også data fra disse passeringene registreres og lagres. Dette var også tilfellet ved Universitetet i Bergen, noe Jan Terje By, sikkerhetsekspert i G4S, kommenterte på følgende måte overfor BT tidligere denne uka:

– Personopplysningsloven er klar. Det er bare lov å lagre passeringer dersom det også brukes

Overvåkinga ved Universitetet i Bergen

■ 3. februar skrev Bergens Tidende om at Universitetet i Bergen ulovlig hadde overvåket adgangskortbruken til ansatte og studenter.

■ Når kortene brukes, blir person, tid og sted registrert og lagret i 90 dager.

■ Lagringen omfatter blant annet studenters adgang til universitetets toaletter.

■ I saken innrømmer UiB-rector Dag Rune Olsen at universitetet har brutt loven ved ikke å rapportere til Datatilsynet.

■ Dagen etter gjennomgikk UiO sine rutiner for lagring av adgangskortopplysninger

■ Her kom det på det rene at også UiO de lagrer navn, tid og sted i 90 dager hver gang kortene brukes på oppkoblede kortlesere.

■ UiO mener lagringen kan være begrunnet, men innrømmer at det nok kan være «noen avvik».

pinkode. Brukes ikke pinkode, kan nemlig hvem som helst ha brukt kortet. Dermed kan loggen lett kaste mistanke over uskyl-dige.

Ellertsen i Datatilsynet sier det ikke er noen automatikk i dette, men mener manglende pin-kodebruk gjør at sannsynligheten for at registreringa har et formål og en verdi synker, fordi kortbevegelsene ikke kan brukes til å bevise noe.

Rector ved UiO, Ole Petter Ottersen, hadde ikke anledning til å kommentere kortregistreringene da Universitas kontaktet ham etter Universitetets gjennomgang tirsdag. Stabsdirektør Britt Amundsen Hoel i eiendomsavdeling ved UiO sier at Universitetet nå kartlegger egne rutiner for å sikre at de gjør dette riktig fremover.

– Det er viktig å understreke at passeringsdataene generelt er svært godt sikret datateknisk, så selv om vi har gjort noe vi ikke skulle gjort, er det ingen fare for personopplysninger på avveie.

universitas@universitas.no

Krangler om opptakskrav

– Dersom de fysiske kravene stadig går nedover, kan man snart komme rett fra sofaen og inn på Politihøgskolen, sier Thomas Tveit, nestleder for PF-studentene.

Fysiske krav

tekst Martine Engebretsen Li og Geir Molnes

foto Hans Dalane-Hval

I et åpent brev til Politihøgskolen (PHS) skriver PF-studentene (Politiets fellesforbunds studentorgan) at de er bekymret over at flere av de fysiske minimumskravene for å komme inn på PHS er senket.

– Problemet er størst for de studentene som i fremtiden skal bli tatt inn på Politihøgskolen. På Samordna opptak sine lister over de mest populære studiene ligger vi på fjerdeplass, hvorfor skal opptakskravene senkes da? spør leder for PF-studentene, Michael Næss Kristiansen.

PF-studentene reagerer blant annet på at minimumskravet for øvelsen *hangups* for menn har gått ned fra fem til fire repetisjoner for det neste kullet med politistudenter.

– Nok er nok

PF-studentenes nestleder Thomas Tveit sier til Universitas at politifolk har utfordringer i hverdagen som krever at de er i god fysisk form. Derfor er han bekymret over at de fysiske inntakskravene senkes.

– Med brevet ønsker vi å si ifra

at nok er nok. Dersom de fysiske kravene stadig går nedover kan man snart komme rett fra sofaen og inn på Politihøgskolen, sier Thomas Tveit.

– Gale signaler

Leder for bacheloravdelingen ved PHS, Geir Valaker, sier at flere av de fysiske minimumskravene for å bli politistudent er skjerpet fra 2011 til 2014. Blant annet er kravet til benkpress for kvinner høynet fra 30 til 32,5 kilo, og dykketesten har gått fra dykk på én og en halv meter, til to og en halv meter.

– PF-studentene mener det sender ut gale signaler å redusere kravene i *hangups*, hva tenker dere om det?

– Jeg mener at PF-studentene sender ut gale signaler ved å ikke sette seg inn i saken. Det er ikke åpenbart at man bør fortsette med øvelser som vi hadde langt tilbake i tid. De må justeres i tråd med det vi mener er hensiktsmessig. For øvrig har vi styrket det operative innholdet i utdanningen betraktelig, sier Valaker.

Svarer på tiltale

I brevet PF-studentene har sendt til Politihøgskolen, skriver de at de fysiske inntakskravene bør samsvare med testene studentene eksamineres i ved avslutningen av tredje studieår.

– Sammenlignet med 2011 er det kun én enkeltøvelse med redusert krav. Det er heving i bom for herrer, der kravet er redusert fra fem til fire repetisjoner. Det gir fortsatt bestått på tredjeårseksamen, sier leder for bacheloravdelingen ved PHS Geir Valaker.

– Vil dere ta PF-studentenes oppfordring til vurdering?

– Vi skal besvare brevet. Vi vurderer alle gode innspill. Spesielt godt begrunna innspill, sier han.

– Og dette var ikke et godt begrunna innspill?

– Det blir dine ord. Men når jeg sier at de ikke har satt seg inn i saken, så sier det sitt, sier Valaker.

Bør være likhet

Marit Helland er lærer i fysisk trening på PHS. Under en av hennes timer som Universitas får være til stede på, skryter hun av det høye fysiske nivået på sine politistudenter på førsteåret.

– Disse elevene er i kjempegod form og trener mye. Men det er klart at det bør være likhet mellom opptakskravene og det som faktisk skjer her på Politihøgskolen, sier Helland.

Hun synes det er synd at minstekravene på enkelte av opptakssøvelsene ved PHS har gått ned de siste årene.

marengb@universitas.no

Skeptisk: Advokat i Bing Hodnøland advokatselskap DA, Jon Wessel-Aas.

Advarer mot fa

Følger med: Stig Arne Skjerven i NOKUT godkjenner ca. 6000 utdanninger i året.

Kun 24 prosent av private bedrifter sjekker om vitnemålet ditt er ekte. Bruken av falske vitnemål kan få dramatiske konsekvenser for samfunnet, mener NOKUT-direktør.

Vitnemålsjuks

tekst Peter Tryggestad og Christoffer Gundersen
foto Hans Dalane-Hval

– Når vi anmelder personer med falske vitnemål, dreier det seg enten om forfalskede dokumenter eller dokumenter fra såkalte *diploma mills*. Mange anmeldelser har resultert i domfellelse, sier Stig Arne Skjerven, avdelingsdirektør i NOKUT (Nasjonalt organ for kvalitet i utdanningen, se faktaboks).

En av NOKUTs oppgaver er å godkjenne utenlandsk utdanning, og ved vitnemålsjuks kan de anmelde til politiet. Dette skjedde ved seks anledninger i fjor.

Universitetet i Oslo (UiO) mel-

der også om seks anmeldelser i 2013. Andre institusjoner har også gått til anmeldelse, men varsler om mørketall (se sidesak).

Frykter konsekvenser

Skjerven frykter at farlige situasjoner kan oppstå fordi arbeidssøkere ikke har de kvalifikasjonene de hevder å ha.

– En kan for eksempel ha en ingeniør som ikke har nok kompe-

tanse, noe som kan få dramatiske konsekvenser for samfunnet.

Han mener det er sløsing med offentlige ressurser hvis en med falske dokumenter kommer inn på et norsk universitet.

– Vedkommende vil da få oppholdstillatelse og komme foran ærlige søkere i køen. Utdanningskorrupsjon er et betydelig problem i samfunnet. Derfor har vi et såpass viktig samfunnsansvar

gjennom å verifisere og sikre kompetanse, sier Skjerven.

Vitnemåls møller

American World University (AWU) er et av de store bløffeuniversitetene hvor du kan kjøpe deg et vitnemål.

– De har vært såpass frekke at de har åpnet et kontor i Palestina, slik at de hevder å ha campus. Du kan kjøpe dokumenter for lite eller ingen akademisk innsats. De tjener store penger på å selge verdiløse dokumenter, sier Rolf Lofstad, seniorrådgiver i NOKUT.

Han har tjue års erfaring med å godkjenne utenlandske utdanningsdokumenter, og AWU har vært en gjenganger blant søknadene han har behandlet.

– En av dem som ble domfelt hadde faktisk en verifisert bachelorgrad fra Egypt, og så kom han med en master- og doktorgrad fra AWU i tillegg, sier han.

– Få sjekker

Næringslivets Sikkerhetsråd (NSR) gjorde en undersøkelse av 2500

norske arbeidsplasser i 2013. Den viste at 24 prosent av private bedrifter og 48 prosent av offentlige virksomheter gjennomfører en ekthetskontroll av vitnemål.

– I tillegg kan det være store mørketall. De som kontrollerer,

NOKUT

- *Nasjonalt organ for kvalitet i utdanningen* ble etablert som en del av Kvalitetsreformen i 2003.
- Statlig, uavhengig organ som skal kontrollere, evaluere og godkjenne utdanningsinstitusjoner og studietilbud innen høyere utdanning i Norge.
- Nasjonalt kompetansesenter for utenlandsk utdanning, som behandler søknader om godkjenning av utenlandsk høyere utdanning.
- Myndighet til å politianmelde forfalskede dokumenter.

Kilde: NOKUT, Store norske leksikon.

«Det er sløsing med offentlige ressurser hvis en med falske dokumenter kommer inn på et norsk universitet»

Stig Arne Skjerven, avdelingsdirektør i NOKUT

Falske vitnemål

Samarbeider: Stig Arne Skjerven (t.v.) og Rolf Lofstad i NOKUT kan politianmelde personer som søker seg til norske utdanninger med falske dokumenter.

Diploma Mills

- Falske utdanningsinstitusjoner hvor man kjøpe seg grader og vitnemål til noen tusen kroner og oppover.
- American World University (AWU) er et av disse bløffe-universitetene, og man anslår at AWU har 7000 «studenter» og at 90 prosent av disse er utenlandske.
- Noen av institusjonene svarer på henvendelser fra de som ønsker å sjekke opp autenticiteten til deres kandidater.
- Er blitt en milliardindustri, og omsetter ifølge eksperter for nærmere tre milliarder kroner årlig.

Kilder: NOKUT, Dagens Næringsliv og Wikipedia.

sen som etter hvert skal føre til en vitnemålsbank (se undersak), sier Simonsen.

Internasjonalisering

Hans Erling Stausland er daglig leder i Semac, et firma som gjennomfører bakgrunnssjekk av arbeidssøkere til norske bedrifter. Han mener internasjonaliseringen av utdanning har ført til at flere jukser.

– At mange reiser rundt i hele

verden for å studere, gjør det vanskeligere for arbeidsgivere å sjekke opp søkere. Det etableres egne firmaer der det sitter mennesker som tar imot henvendelser og bekrefter vitnemål, sier han.

I 2012 ble 21,9 prosent av finalekandidatene som ble kontrollert av Semac ikke ansatt, og i fjor lå tallet på 15 prosent. Stausland regner at rundt 30–40 prosent av deres bakgrunnssjekker ender opp med mindre alvorlige anmerkninger. Han tror insentivene øker for å pynte på søknader i arbeidslivet.

Trente øyne

UiO melder at de benytter flere ulike innfallsvinkler og metoder for å avdekke falske dokumenter, men setter først og fremst sin lit til saksbehandlerne.

– Vår erfaring er at et godt trenet øye kan fange opp veldig mye, sier Monica Bakken, studiedirektør ved UiO.

Universitetet har laget en nettside rettet mot studenter og søkere som forklarer hva falske dokumenter er, og hvilke konsekvenser de får.

Skjerven i NOKUT tror de store universitetene som blant annet UiO klarer å avdekke falske dokumenter, men at kompetansen varierer mer blant de små institusjonene.

universitas@universitas.no

Lager vitnemålsbank

Universitetets senter for informasjonsteknologi (USIT) ved Universitetet i Oslo (UiO) har startet arbeidet med å utvikle en database for vitnemål på oppdrag fra Kunnskapsdepartementet.

«Det er nå flere og flere bedrifter som sender spørsmål til institusjonene for å sjekke om dokumentene er korrekte»

– Denne løsningen er unik for Norge. Det blir en tjenestebasert løsning. Det vil si at dataene ikke ligger der før du logger inn, sier

Geir Magne Vangen, prosjektleder for utviklingen av databasen.

Systemet vil fungere slik at du logger inn og selv velger hva du vil dele videre med en arbeidsgiver. Det er to grunner til at man ønsker å få en slik database.

– Man ønsker å begrense muligheten for juks og effektivisere arbeidet til de som jobber i universitets- og høyskolesektoren. Det er nå flere og flere bedrifter som sender spørsmål til institusjonene for å sjekke om dokumentene er korrekte, sier Vangen.

Databasen vil kunne bli en realitet hvis bevilgningene til databasen blir gjennomført av Kunnskapsdepartementet. Bevilgningen blir trolig gitt i løpet av våren 2014.

peter.tryggstad@universitas.no

Frykter mørketall

Ved Handelshøyskolen BI har de innført verifisering av originaldokumenter på et utplukk av studentene som starter hos dem. I ordinær opptaksbehandling i 2013 fant man to tilfeller av forfalskede søknadspapirer.

– BI ser svært alvorlig på forfalskninger, og alle mistanker om forfalskninger blir politianmeldt. I likhet med andre aktører i sektoren mener vi at det er mørketall med tanke på forfalskede vitnemål, sier Marianne Schei, direktør for studieavdelingen.

Hos Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet (NTNU) i Trondheim er de også klare på at mørketallene er der, men understreker at det er vanskelig å vite hvor stort problemet er.

– Opptakskontoret avdekker noen få saker med mistanke om falsk dokumentasjon hvert år, sier Knut Veium, seksjonssjef for studieavdelingen på NTNU.

Høgskolen i Oslo og Akershus (HiOA) kaller det en «umulighet» å ha like god oversikt over nordmenn som utlendinger, og sier at saksbehandlerne særlig er på

vakt for *diploma mills*. Høgskolen har gått til politianmeldelse av tre slike saker de siste tre årene.

– Det skjer relativt ofte at vi stusser over detaljer ved dokumentasjonen. De fleste slike saker er knyttet til utenlandsk utdanningsdokumentasjon, sier Camilla Sønstabø Thorkildsen, seksjonssjef for opptak og veiledning ved HiOA.

«Det skjer relativt ofte at vi stusser over detaljer ved dokumentasjonen.»

Universitetet i Bergen (UiB) hadde i 2012 fire tilfeller av forfalskede vitnemål i det internasjonale masteropptaket, og seks i fjor.

– Vi har spesielle utfordringer knyttet til søkere fra Kamerun og Nigeria. I tillegg er det vanskelig å få verifisert dokumentasjon fra Irak og Iran, sier Christen Soleim, studiedirektør ved UiB.

c.s.gundersen@universitas.no

avdekker noen, men hvor mange som faktisk forfalsker er vanskelig å vite, fordi det er så få som sjekker, sier Arne Røed Simonsen, seniorrådgiver i NSR.

Per i dag må private bedrifter og offentlige virksomheter ta direkte kontakt med lærestedene for å få sjekket om vitnemål er ekte.

– Vi var med å starte proses-

ØNSKER DU INFORMASJON OM UTDANNING OG YRKESVALG?

BESØK
UTDANNINGSMESSEN!

Bredt utvalg av norske utdannings-tilbud, studietilbud i utlandet, etterutdanning og kurs. Foredrag med aktuelle tema.

Inngang kroner 70,-

Registrer deg og hent din gratisbillett på vår nettside: www.tautdanning.no Her finner du også nyheter og informasjon om utdanning.

Får feilsendt millionbetaling tilbake

Universitetet i Oslo forvekslet Indonesia med India, og sendte 1,2 millioner kroner til feil land. Nå er mesteparten av pengene returnert til UiO.

Feilfakturerer

tekst Ragnhild Sofie Selsto

Per dags dato har Universitetet i Oslo (UiO) mottatt fire av fem delbetalinger fra det indiske forlaget Allied Publishers på totalt én million kroner. Økonomidirektør i forlaget Pankaj Pahwa har bekreftet at restbeløpet på rundt

200 000 norske kroner vil bli returnert innen mars i år.

I januar i fjor skrev Universitas at UiO hadde overført 1,2 millioner kroner til feil mottaker. India ble forvekslet med Indonesia, og pengene som skulle til et universitet i Indonesia, havnet hos forlaget Allied Publishers i India. Ifølge tidligere avdelingsdirektør Marianne Mancini lå forklaringen på beta-

lingsbommerten i at systemet som automatisk leser av fakturaer, koblet utbetalingen til feil leverandør. Personen som skulle kontrollere utbetalingen, oppdaget ikke feilen.

Etter å ha vært i dialog med Allied Publishers, fikk UiO beskjed om at forlaget så på overføringen som en forhåndsbetaling, og de var klare til å motta bestilling på bøker. Etter å ha forhandlet frem og tilbake på mail, la UiO fram et krav om å få pengene tilbakebetalt innen 18. januar i fjor, hvis ikke ville en advokat bli koblet inn.

Brukte opp millionene

I februar 2013 fikk UiO beskjed

fra forlaget at de hadde brukt opp millionene og ikke var i stand til å betale tilbake innen tidsfristen.

«Vi har vurdert saken i deres favør og vil nå sette i gang prosessen med å tilbakeføre beløpet til dere. Dessverre har vi, på grunn av uforutsette og tvingende grunner, brukt opp pengene vi mottok.» skrev økonomidirektør Pahwa i et brev til UiO.

Allied Publishers foreslo at UiO kunne bestille bøker for samme beløp for å gjøre prosessen enklere og kortere. UiO takket nei.

En avtale ble signert av begge parter om at beløpet skulle deles opp i delbetalinger. Hele beløpet

skulle være betalt innen mars 2014.

– Skal ikke skje igjen

I 2012 avdekket Riksrevisjonen store svakheter i UiOs elektroniske fakturasystem. Gjennomgangen viste at India-millionene ikke er den eneste pengeoverføringen som har kommet på avveie.

– Vi har satt i gang tiltak for å unngå at dette gjentar seg, sier regnskapssjef på UiO, Tone Rogstadkjærnet.

Universitetet i Indonesia har mottatt pengene de skulle ha, bekrefter hun.

ragnhsse@universitas.no

Inviterer til tidenes budsjettdugnad

Den siste helgen i februar arrangerer Studentparlamentet ved Universitetet i Oslo læringsmiljødugnad. Inntil 60 studenter kan delta på dugnaden som kan koste 232 000 kroner.

Universitetsbudsjettet

tekst Martine Engebretsen Li

– Universitetet i Oslo og rektor Ole Petter Ottersen har utfordret oss til å komme med konkrete tiltak for å bedre læringsmiljøet og studiekvaliteten på Universitetet, sier leder i Studentparlamentet ved Universitetet i Oslo (UiO), Gabrielle Legrand Gjerdsset.

Læringsmiljødugnaden i regi av Studentparlamentet finner sted på Sundvolden Hotell helgen 21.-23. februar. Inntil 60 studenter ved UiO kan fritt melde seg på mot en betaling på hundre kroner. I tillegg til å ha fått 100 000 kroner fra UiO, bruker Studentparlamentet 80 000 kroner på arrangementet. De har også søkt om 45 000 kroner fra Norsk studentorganisasjon (NSO).

Budsjettinnspill

– Jeg har store forventninger til dugnaden, og det er kjempekult å kunne sette i gang den bredeste budsjettinnspillsprosessen noen gang ved UiO, sier Gjerdsset.

På dugnaden vil studentene bli delt inn i diskusjonsgrupper. Resultatene de kommer frem til, skal bli en læringsmiljødeklarasjon og studentenes innspill til universitetsbudsjettet.

Én av tre misfornøyd

NOKUTs nylanserte studentundersøkelse *Studiebarometeret* viser at fire av ti studenter i Norge er misfornøyd med oppfølgingen de får på sitt studieprogram. Studentparlamentet håper UiO vil prioritere læringsmiljøtiltak høyt i det nye budsjettet, slik at flere vil bli fornøyd.

– Oppfølgingsiltak i studieløpet er et svært aktuelt problem vi vil forsøke å løse, sier Gjerdsset.

Historisk årsplan

– Jeg etterlyser stadig studentengasjement, ikke minst i sammenheng med eget læringsmiljø. Det er derfor kjempeflott at studentene kan engasjeres gjennom læringsmiljødugnaden, sier UiO-rektor Ole Petter Ottersen.

Ottersen mener det er for tidlig å si noe konkret om hvordan

Forventninger: Gabrielle Legrand Gjerdsset har store forventninger til dugnaden. Her fra NSOs landsstyremøte 24. januar.

UiO vil bruke forslagene de får etter læringsmiljødugnaden i arbeidet med nytt budsjett, men sier han registrerer engasjementet. Han understreker at studiekvalitet blir en hovedprioritering i den neste årsplanen.

– Så vidt jeg vet er dette første gang i Universitetets historie at studiekvalitet er høyest prioritert i den nye årsplanen, sier Ottersen.

marengeb@universitas.no

– Viktig med færre barrierer

Postdoktor Øyvind Brattberg ved Institutt for statsvitenskap på UiO skal holde foredrag for studentene som deltar på Læringsmiljødugnaden.

– På statsvitenskap har det av økonomiske årsaker blitt kuttet ned på seminarundervisningen, derfor er det viktig at det blir færre formelle barrierer mellom studen-

tene og underviser, sier Brattberg.

Han mener at UiO må ta i bruk de praktiske mulighetene som finnes for å møte studentene i alle kanaler.

– Det finnes mange muligheter utenfor de tradisjonelle småseminarene, for eksempel organiserte kollokvier eller Facebook-grupper, sier Øyvind Brattberg.

universitas@universitas.no

mellom
FAG
UNIVERSITAS' FEATUREMAGASIN

VENTETIDA ER OVER

En fristilgren forsvant, en annen OL-debuterer i Sotsji. Nå skal arven fra Simen Andresen og de andre skiballerinaene føres videre av en ny generasjon.

• Portrettet: Lene Wikander • Reportasje: Studenter som tar opp fag • Bokhylla: Marta Breen

*Lene Wikander (45) har sett døden
luske i buskene hele livet.*

VREDESPIKEN

PORTRETTE

tekst: Astrid J. Karstensen foto: Birte Nystad Magnussen

SNART FERDIG: Det går mot slutten av behandlingen, og Wikander har fått håret tilbake etter cellegiften i fjor. Hun har fått gode prognoser, men erkjenner at brystkreft er en kreftform man aldri helt blir friskmeldt fra.

Det er en sånn januardag hvor Oslo ligger bak et slør av tett fallende snø: trikken fra gamlebyen, det irrgønne tårnet på Ullevål sykehus. Og så Lene Wikander som hater vinteren. Hun raser inn glassdøra på kreftsenteret – i siste liten.

– Hadde en møtemiddag med Cupido som utarta, i går. På Engebret. Jeg lukter skrei ennå, sier hun.

En sykepleier kommer inn på venterommet, leser opp «Wikander» fra pasientlista. Minutter senere begynner skiltet for «stråling pågår» å lyse.

Til å ha tilbragt hele journalistkarrieren i damebladsegmentet har Lene Wikander en uvanlig merittliste. Hun er dama som på 90-tallet fikk sjelden audiens hos Hizbollahs generalsekretær Hassan Nasrallah for Kvinner og Klær (KK) – før hun dro på fylla i Beirut med sjåføren hans. Hun har skrevet reportasjer om Ku Klux Klan og Hamas.

«Skamløs» er et nærliggende ord i beskrivelsen av Wikander. At hun fikk brystkreftdianosen i fjor vår, endra ikke på det. Hun har snakket om tørr skjede på Lindmo, stilt naken for Tara, og øst av egne erfaringer – både fylle- og prompehistorier – på bloggen.

Wikanders møte med sykdommen fulgte heller ikke

gravlund, men Wikander elsker leiligheten med utsikt rett ut på gravstøttene i Gamlebyen gravlund.

– Det er fuglekvirrevitter og trær. Jeg pleier å kødde med at det hvertfall ikke er en kjellerleilighet – ennå.

Hun snakker østlandsdialekt med rivende skarpe-r. En stor kvinne, med de største puppene og vakreste øynene nevnte Hizbollah-sjåfør etter sigende hadde sett. Men som – etter å ha nektet for det i årevis – motvillig må innrømme at hun ligner veldig, veldig mye på sin forskerfar. I oppførsel og fakter, først og fremst, men også fysisk etter hvert.

Hun er likevel først og fremst gjenkjennelig på frukt- og blomsteroppsettene hun har virret rundt med de siste årene, men i dag er hodet bart. Håret er på vei tilbake etter cellegiften, og Wikander holder fortsatt på å «gå det inn».

Etter at hun ble operert i juni fulgte cellegift, så stråling og antiøstrogener. Sistnevnte setter brukeren inn i overgangsalderen, med alt det medfører av hetetokter, tørre slimhinner, beinskjørhet og humørsvingninger. Noen hyggelige bivirkninger har behandlingen riktignok hatt.

– Du får så fin og silkemyk hud av cellegift – alt det gamle rasket dør jo. De frognerfittene begynner vel snart

Lene Wikander (45)

- Norsk journalist, forfatter og blogger.
- Blogger om livet og brystkreftdiagnosen på tarapi.no for magasinet Tara.
- Frilansjournalist for Tara, spaltist for Cupido og Blikk. Har tidligere jobbet i blant annet KK og Det Nye.
- Har utgitt romanene F.A.B (2002) sammen med Beate Nossun, og Salt (2006).

undervisningsinspektøren.

Lene 45 år er heller ingen mønsterelev. Det er tydelig at hun fortsatt fryder seg litt over historiene.

– Jeg var jo leder i Natur og ungdom og bar inn en sånn sur nedbør-gran inn i skolelobbyen. Kjørte inn en bil en gang, også, tror jeg. Og hang opp plakater om at «alle vet at kvinnens vagina kan tilpasse seg mannens penis, men ikke omvendt», eller noe sånt. Da klikka det jo helt for han..

«Lene Wikander til rektors kontor» var standardbeskjeden over skolens callinganlegg.

– Anarkist tror jeg jeg kalte meg. Leste masse Bjørneboe. Og var nok en pine for min far. Stakkars, han ble grå over natta.

Som student var Wikander opptatt av religionshistorien hun studerte på Universitetet i Bergen – men minst like engasjert som bookingsansvarlig på Hulen.

– Ungdommen nå – dere er så kua, dere har ikke sjans! – Hva er det dere fikk, som vi går glipp av?

– Vi var bredere engasjerte som studenter i min generasjon. Man brant for noe og var mer genuint interessert og hoppa litt rundt. Nå har jeg inntrykk av at dere er mye mer målretta og spesialiserte. Vi kunne sitte der uten et mål. «Hva skal du bli, liksom, liiite teit spørsmål».

Det Wikanderske hjem var et sted der praten rundt matbordet satt løst. Et hjem med mye galgenhumor og mye latter. Brølelatter, mer presist.

– Ikke noe «mihihhihi»!

Men det var også et hjem der livets brutale realiteter ble klare veldig tidlig. Kanskje er det derfor Lene Wikander ble et leve-menneske – lenge før hun fant kulen i venstre bryst.

Søsteren tok livet av seg da hun var atten år. Lene var tjue. – Det gjorde noe med mitt forhold til døden. Det ble så tydelig tidlig at det her ikke varer forever. Ikke at folk går rundt og tror det – men man handler litt sånn, ikke sant – man studerer litt sånn, jobber litt sånn, planlegger litt sånn. Og det ble foran-

«– Det er sikkert mange som syns jeg er ekkel og som ikke forstår meg. Men man trenger da ikke gå rundt og forstå alt heller»

den lyserosa veien av positivitet hun mener brystkreftmiljøet hadde tråkket opp. Hun har tatt et kraftig oppgjør med mentaliteten rundt kreftdiagnosen. Hvorfor i all verden får kreftsyke beskjed om å «stå på» – står de ikke på nok som det er? Hun tok til orde mot begreper som «å kjempe kampen», eller «å tape» eller «vinne» for kreften.

– Det gir inntrykk av at om du overlever eller dør av kreft, beror på personlige egenskaper og viljestyrke, sier hun.

Hun tror de fleste vet lite om hva det innebærer å ha kreft. – Brystkreft er liksom en sånn sexy kreft som det er greit å snakke om, og det er store kampanjer og så videre – men det er veldig lite kunnskap! Folk bare «hæ? Mister du håret i ræva også?».

Wikander setter opp et åndssvakt ansiktsuttrykk.

– Det har de ikke lest noe sted. Og når du er ferdig med behandling, er det forventet at du skal være glad – men du føler deg jo uttygd og overkjørt.

Det er mange som syns det høres trist ut å bo på en

med cellegift for å få glatt hud, de også – og han der Jan Thomas! Herregud...

Hun himler med øynene og finner fram røykpakka, vifter med den.

– Folk blir provosert av kreftsyke som røyker. Jeg skjønner det. Men det er ikke lungekreft jeg har. Og jeg røyker ikke med puppa, heller.

Wikander ble født i Bergen. Faren var ansatt ved Universitetet («forsker og noe greier»), og fram til Lene var fem bodde familien i en borg på Flesland. Lene hadde tårnværelset. Siden flytta de til Bodø. Lene og bestevenninna drømte om popgruppen Baccara og sykkelturner til Lindesnes. Ungdomstida tilbrakte hun i Grimstad. Så, ved trettenårsalderen, brøt helvete løs.

– Jeg skinna meg, røyka hasj, vet du, hang jo med helt feil folk. Ble utvist fra gymnaset, selvfølgelig. For hasjrøyking under skoleballet, egentlig, men det var vel mange små bekker som til slutt kokte over for han der

dra i meg da. Jeg fikk veldig hastverk, tror jeg. Og det har jeg fortsatt. Hastverk med å leve.

Er det en ting hun angrer på, så er det at hun ikke begynte for seg selv tidligere. Det skar seg litt da hun jobbet som redaksjonsleder i Det Nye.

– Personalansvar og greier. Det gikk ikke helt bra. Redaksjonsmedlemmer gikk ut og kalte seg knekte liljer, sier hun. Hun trekker på skuldrene. Dem om det.

Stemningen er betydelig lettere når Wikander stikker innom Taras kontor i sentrum nå om dagen. Redaksjonen flokker seg rundt henne. Så fin hun er med håret tilbake.

– Lene er er stjerna vår, da, sier kollega Siri. – Noter det!, formaner Wikander.

I dag er det i hovedsak for Tara hun jobber – som frilans blogger og journalist. Men hun har også spalter i erotikkbladet Cupido og homoblekka Blikk.

– Summen av det jeg skriver, er at livet ikke er for pyser. Og du må tørre å ta dine egne valg, ikke vær så kua av sosial kontroll. Du skal dø. Ikke løp rundt som en slave av konformiteten, formaner hun.

I Cupido skriver hun mye om skam knytta til seksualitet. – Folk skammer seg over at de er homo, at de er transvestitter – og helt bagatellmessige ting som jenter som ikke syns de er pene nok i dåsa.

Hun rister på hodet.

– Det er så mye skam. Seksualskammen lever i beste velgående. Folk sier at det aldri har vært mer seksualitet i avisene – veldig riktig, men den er utrolig konform. Og den er kjønnsstereotyp. Kvinnen er det evige objektet, mannen er det evige subjektet, sier hun.

Men så klart har vi alle grunn til å skamme oss over ting

vi har gjort, Wikander betviler ikke det.

– Men jeg tror også at absolutt alle mennesker i vår kultur bærer på en skam som er helt nødvendig. Da blir jeg helt sånn «herregud, slapp nå av, det er ikke så farlig, liksom».

– Når slutta du å skamme deg?

– Det kan skje fortsatt, det, at jeg føler meg forlegen... Sosial kontroll er kraftige saker. I rett kontekst kan folk smelle til med noe så jeg også kjenner på skamrødmen. At jeg tar for stor plass, at jeg bråker for mye, at jeg forteller dårlige vitser. Men det med å skamme seg over egen seksualitet...

Mens «alle andre» begynte i skapet, begynte Wikander i den andre enden; hun starta opp som lesbisk, før hun fikk seg guttekjæreste.

– Men så, det jeg fant ut da, var at det jeg liker, er to menn, og de skal like hverandre også. Og det er jo ingen pene piker som...

Hun stopper, avbryter seg selv.

– Det var jo nærmest en orgie. Litt sånn: Hva slags laus hore er du, får du aldri nok?

I gymnastida hadde hun et trekantforhold til to gutter. I årevis holdt hun det hemmelig. Men så, i voksen alder, flyttet Wikander til Jamaica. For å skrive og leve. Erfaringene derfra ble det sparket i rompa hun trengte.

– Mange tenker vel på Jamaica som å rulle en joint og synge «No Woman, No Cry», liksom. Men det er et hypervoldelig, veldig urettferdig og kristenreligiøst samfunn. Homofile blir forfulgt på ekstreme vis; de blir slått ned og skutt og alt det.

På Jamaica risikerte venner av henne å bli drept for å ha en kjæreste. Det gikk opp for Wikander at det var en vits å skamme seg og å ikke være åpen om seksualiteten sin i et land som Norge.

– Jeg tenkte at jeg måtte være åpen om det – for min

egen integritets skyld, sier hun med trykk på hvert ord.

– Hvis ikke, ville jeg sett ned på meg selv.

Da hun stod fram, var hun allerede i slutten av tredveåra. – Det er sikkert mange som syns jeg er ekkel, og som ikke forstår meg. Men man trenger da ikke gå rundt og forstå alt heller. Herregud, da hadde man jo fått hjernesvulst.

– Hvor føler du deg hjemme?

– Det må være om to hundre år. Jeg føler meg veldig forut for min tid. Men det er vel fordi jeg har supernaive tanker om at fremtiden blir bedre. At den er friere og mer rettferdig.

Framtida er ikke Lene Wikander så bekymret for. Hun har fått gode kreftprognoser.

– Jeg ser lyst på livet. Men i motsetning til mange andre kreftformer er brystkreft noe du aldri blir friskmeldt fra. Så jeg vil alltid leve med døden innabords – men det har jeg jo også alltid gjort. Selv om det nå er mer medisinsk og direkte. Så får det bare «come what may». Jeg har ingen grunn til å henge med leppa... Men – jeg har vel ingenting å hoie og rope hurra for heller, akkurat – haha!

Hun ler litt, tenker seg om, og tar seg i det.

– Jeg er forresten ikke så glad i sånne uttrykk som å «se lyst på». Det er sånne dikotomier som vi omgir oss med hele tiden, som lyst og mørkt. De fleste er vel mer grå – eller flekkete. Det er vel ingen som går rundt i et flommende lys og er så forpult positive hele tiden.

Wikander bryter ut i en hostekule. Tørrhosten er en bivirkning av blodtryksmedisiner hun er satt på i forbindelse med kreftbehandlingen.

– Nei, jeg tror det eneste som hjelper mot det her, er en røyk...

a.j.karstensen@universitas.no

1 **FORTSATT REBELL:** En gammel punker på strålebordet ved kreftsenteret på Ullevål sykehus.

2 **HJEMOVER:** Lene Wikander er ferdig med dagens stråledose. På bloggen tuller hun med at strålingen gjør henne radioaktiv. Kreftbehandlingen er en stor påkjenning både på kroppen og humøret.

3 **FRITTALENDE:** Wikander er kritisk til ordbruken og mentaliteten i brystkreftmiljøet. Opp gjennom karrieren har hun pådratt seg flere uvenner. – Jeg kan være en bitch, sier hun.

FAKTA FAEN

BOKHYLLA

tekst: **Ragnhild Sofie Selstø**
foto: **Adrian Nielsen**

Marta Breen har ikke tid til oppspinn. Heldigvis oppdaga hun svensk feministlitteratur for 15 år siden.

Belinda Olsson, Linda Skugge (red.)
Fittstim (1999)

Det var etter å ha lest *Fittstim* at min interesse for svenske bøker begynte, og det var også da jeg begynte å kalle meg selv feminist. Da jeg så omslaget på denne antologien tenkte jeg at jeg måtte ha den. Så leste jeg i avisa at noen jenter på journalisthøyskolen skulle sette sammen en norsk versjon med tittelen *Råtektst*. Jeg var i begynnelsen av 20-årene og yngre enn disse jentene, men jeg ringte dem og ba om å få bli publisert i antologien deres. Fire måneder etter at *Fittstim* kom ut i Sverige ble *Råtektst* publisert i Norge med min artikkel inkludert.

Det var veldig viktig for meg å være med i den gjengen, for jeg hadde aldri snakket med noen feminister på min egen alder. For meg var det bare mødregenerasjonen som var opptatt av feminisme.

Marta Breen (37)

- Nestleder i styret i Norsk faglitterær forfatter- og oversetterforening. Tar over som leder i mars i år.
- Journalist med bakgrunn fra Dagbladet, NRK, KK, Mag. Har fast spalte i Dagsavisen.
- Gikk på Romerike Folkehøgskole. Ingen øvrig utdanning.
- Aktuell med boka «Født feminist».

Agnes Ravatn

Stillstand: sivilisasjonskritikk på lågt nivå (2009)

Denne essaysamlingen er skrevet av Norges kanskje aller morsomste kvinne. Boka består av reiseskildringer fra steder der det skjer så godt som ingenting. For eksempel rapporterer hun fra en kafé i en liten norsk by der det meste er stille og dødt, og likevel klarer hun å gjøre scenen veldig underholdende. Sarkasme er bare forbokstaven når Agnes observerer sine omgivelser.

Vigdis Hjorth

Fryd og fare: essay om diktning og eksistens (2013)

Denne boka har jeg ikke lest enda, men jeg tar den med fordi den er neste boka i leserekken. Vigdis Hjorth blir mer og mer populær, hun har vært underkjent i noen år, men nå har folk fått opp øynene for den fantastiske forfatteren hun er. I denne boka skriver Hjorth om bøker og forfattere som har betydd mye for henne, blant annet Tove Ditlevsen og Virginia Woolf. Jeg opplever henne som særdeles uredd og rakrygget. Hjorth er veldig god på essayer, som jeg prøver å lese mer av fordi det er den retningen jeg prøver å gå i selv som forfatter.

Erica Jong

Jeg tør ikke fly (1973)

Jeg fikk tips om denne boka i *Bitterfittan*. I boka stiller amerikanske Erica Jong spørsmål ved hvorfor alle ble enige om monogami, og at to mennesker skal elske hverandre og late som om de er tent på hverandre i 40 år. På 70-tallet utfordret man disse ideene noe, folk skilte seg og stilte spørsmål ved om ekteskapet er den eneste veien til lykke. Jong beskriver en seksuell oppvåkning, hvor hovedpersonen er på reise i Wien og ligger rundt og lever ut sine ville fantasier – selv om hun er gift. Selv om den ble skrevet for 40 år siden, føles teksten forbløffende frisk og aktuell. Da jeg leste den, ble jeg nesten sur: Her har jeg gått rundt og trodd jeg er den eneste som slet med disse tankene, men så har folk skrevet om det i bøker som har solgt millioner av eksemplarer.

Maria Sveland
Bitterfittan (2007)

Maria Sveland er den mest kontroversielle svenske feministen nå for tida. *Bitterfittan* kan kalles et oppgjør med ekteskapet og kjærligheten. Sveland skriver om de mange kvinnene som er blitt oppdratt i en tro om at likestillingen er i havn, men som når de blir mødre, desillusjonert må innse at det fremdeles er stor forskjell på forventningene til mødre og fedre. Det blir som et sjokk: «Oj, vi er ikke like fri. Mannen min er mye friere enn meg, og slik skal det være i 10 år fordi det er lagt opp på den måten.» Boka er en slags dokuroman, fordi den er basert på hennes eget liv. Den skaffet henne mange fiender, hun har mottatt enormt mye hat og trusler om vold og voldtekt og kniver opp i fitta.

Åsa Linderborg
Meg eier ingen (2007)

Meg eier ingen handler om klassesamfunnet. Linderborg kommer selv fra arbeiderklassen, og i dag er hun kulturredaktør i svenske Aftonbladet. Hun beskriver klassereisen hun har foretatt. Det er også en bok om kjærlighet, om Åsas forhold til sin alkoholiserende far. Bildet på forsiden viser de to. Hvis man skal skrive om en liten jente som bor med en pappa som drikker altfor mye, så vil jo det høres ut som en tragisk historie. Men hun skriver om sin kjærlighet til faren tross alkoholen, fordi han hadde mange gode sider og. Hun prøver å vise at alt ikke er bare svart-hvitt. Vi er blitt veldig dømmende overfor dem som ikke klarer å takle det enorme presset i samfunnet. Vi bør vise dem større raushet.

Hvordan blir en idrett en OL-gren? Vi ble med ut i nysnøen og fant ut hva den kasserte skiballetten og Sotsji-debutanten slopestyle har til felles.

FRA VOGGA TIL GRAVEN

OL I SOTSJI 2014

– **Se! Her er** en pins fra 1994 som jeg fant i lomma. Den er fra en konkurranse i Hundfjället i Sverige. Så gammel er denne dressen!

Thomas Heyerdahl og Simen Andresen smiler om kapp med hverandre etter at de har hoppa inn i de knæse skidressene de har gravd frem fra skapet. 80-tallsdressene er mildt sagt trangere i stilen enn nåtidens baggy skidresser, og gutta er godt fornøyd med at de fremdeles passer.

De røde skia de skal ha på seg, ser ved første øyekast ut som barneski, men det er altså disse en og en halv meter korte skiparene de kjørte skiballett med for 20 år siden. Heyerdahl og Andresen tester ut bakken. Heyerdahls ski klabber og har på de første meterne sugd til seg all nysnøen.

– De skia her har jo ikke vært preppa på mange år. Jeg må ha noe smøring på for at jeg i det hele tatt skal komme nedover!

Den utdødde grenen skiballett handlet om å kjøre ned en bakke og gjøre triks og grasiøse bevegelser, ofte ved hjelp av stavene. Det var vanskelighetsgraden på triksene, og hvordan rutinen ble satt sammen, som avgjorde poengsummen. I starten var grenen bare lek og moro. Musikken ble valgt av utøverne selv og skulle stå i stil til det innøvde showet. Sangvalget var like sprikende som splitthoppa de gjennomførte.

– Jeg husker jeg hadde Pink Panther-sangen en gang. Også gikk det jo mye i Michael Jackson da, sier Andresen.

Sammen med skiballettkongen Rune Kris-

«Fristilkjørerne fra den tida har nok gjort en god jobb for oss. Nå er det vår jobb å føre det videre»

Aleksander Aurdal, OL-utøver i slopestyle på twintipski

tiansen var Heyerdahl og Andresen Norges beste utøvere innen vintergrenen. Skiballett var en offisiell fristilgren fra 1979. Til å begynne med konkurrerte utøverne gjerne i alle de tre fristilgrenene: kulekjøring, hopping og ballett. Vant du sammenlagt i alle tre øvelsene, var du kongen på haugen. Da Heyerdahl og Andresen begynte å kjøre på midten av 80-tallet, var det sammenlagtseieren de ville vinne. I OL i 1988 og 1992 var de tre fristilgrenene prøvegrener. Kulekjøring og fristil hopp ble godkjent, mens skiballett ble vraket og fikk aldri offisiell OL-status. Da skiballett ikke kom seg på OL-programmet, forsvant grenens popularitet.

– Det var snakk om å skifte navn til «acro-ski» og få inn en brattere bakke, for å gjøre

tekst: **Jenny Gudmundsen** foto: **Eskil Wie**

det litt bedre egna som gren. Men det ble for knotete. Skiballett var jo en sær greie. Men det var veldig gøy, sier Heyerdahl og forteller at alpinistene syntes de var rare.

Så hvordan vurderer man hvilke idrettsgrener som skal komme med på OL-programmet? Og hvor kommer forslagene fra? Gerhard Heiberg, medlem av Den internasjonale olympiske komité, forklarer oss noen av kriteriene for at en ny idrettsgren skal komme inn i de gjeve vinterlekene.

– Hvem som helst kan komme med forslag til en ny idrettsgren i OL. Dette må imidlertid gå gjennom den nasjonale olympiske komiteen eller gjennom det internasjonale særforbund, som vil skrive forslaget ned, forklarer Heiberg.

Slopestyle

- Slopestyle startet som en snowboardidrett, men utviklet seg til også å bli en fristiløvelse på ski.
- I Sotsji blir det konkurranser i slopestyle både på snowboard og på ski.
- Slopestyleutøvere kjører på twintip-ski, som på norsk heter tvillingtupp. De kom på markedet på slutten av 90-tallet.
- Slopestyle er en av de mest populære grenene i Winter X-Games.

Om vinteren forlanges det at grenen praktiseres i 35 land på fire kontinenter.

– I år har vi med hopp for kvinner. Kvinnerne har bevist at de har nådd et visst sportslig nivå, og de har blitt mange nok. Det er også god konkurranse mellom utøverne, noe som er viktig, sier Heiberg.

Vinter-OL består av syv idretter. Sommer-OL har en begrensning på 28 øvelser, og det er ifølge Heiberg «sprengfullt». En stor konsekvens av for mange idretter er at det blir for dyrt for arrangørene. For mange øvelser kan også gjøre arrangementet uoversiktlig for publikum. Når en ny idrettsgren kommer inn på programmet, er det farvel til en annen gren.

– Nå holder vi på å se på noen nye, som skiorientering, hundekjøring og bandy. Disse

grenene er det mange som vil ha med, men de må tilfredsstillte kriteriene. Noen av kriteriene er at det er populært på TV. Det må være lett for tilskuere å følge med på skjermen og utenfor TV.

Skiorientering sliter litt med dette, og de jobber med å få det mer tilgjengelig, sier Heiberg.

Ungdommen har også en sterk stemme når nye øvelser skal inn på programmet.

– Vi prøver å følge med på hva ungdommen er opptatt av. Vi ser at det gjerne er de samme som følger med på OL hvert år, og vi trenger å få de unge til å følge med i større grad, sier Heiberg.

– Er det noen idrettsgrener du savner i vinter-OL?

– Nei, jeg savner ingen gamle OL-grener i vinter-OL, svarer Heiberg di-

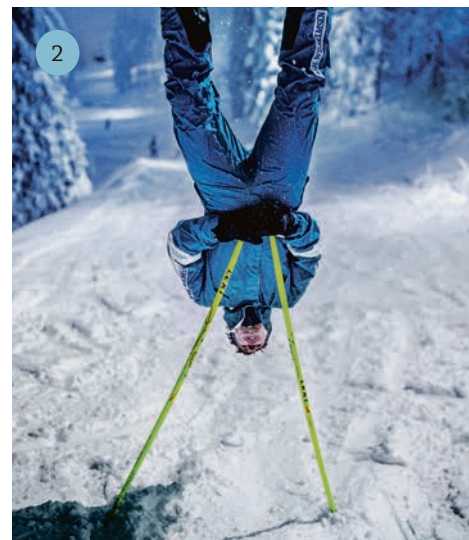

1

1 NORSKÆRE: Heyerdahl og Andresen representerte det norske landslaget i skiballett og reiste verden rundt med de andre fristilkløperne.

2 STÅLSTAVER: Stavene som skiballettutøverne brukte, blir ikke produsert lenger. De ble bygget for å tåle alle slags triks og slag.

3 SVEVENDE SNØBALLERINAER: Skiballett var en spennig idrett, som ifølge skiballettgutta også trakk damer.

2

plomatisk.

– Skiballett var interessant så lenge det varte, men nå har vi twintip. Vi får se hvordan den grenen klarer seg i Sotsji, sier Heiberg.

Aleksander Aurdal er en av totalt fem utøvere som drar til Sotsji for Norge i grenen slopestyle. Universitas snakker med Aurdal etter en av hans siste treninger i Trysil før han drar til Russland. Han beklager støyen i telefonen.

– Jeg kjører ned bakken nå mens jeg snakker med deg, skjønner du.

Aurdal har jobbet beinhardt i to år for å komme med og ble for et par uker siden tatt ut i tidenes første slopestyle-tropp til OL.

– Å komme med til OL er helt rått. Spesielt med tanke på at det er så mange nordmenn som har prøvd å komme til mesterskapet.

– Hvordan vil du beskrive slopestyle for folk som ikke vet hva det er?

– Det er en løype bestående av tre rails på toppen etterfulgt av tre eller fire hopp. I OL er det tre hopp. Så får man en score sammenlagt, som måler utførelse, stil og vanskelighetsgrad. Det er mye som spiller inn.

Internett har spilt en viktig rolle i å spre interesse for slopestyle og andre fristilgrener. Skal man dømme ut fra de 83 000 visningene av et skiballett-klipp på Youtube, kunne nettet også vært en god drahjelp for skiballetten om vi hadde vært like tilkobla på 80-tallet.

– Omtrent 50 prosent av sporten består i å ta bilder og filme, sier Aurdal om slopestyle.

– Det var sånn jeg skaffet meg et navn først. Neste år skal jeg fokusere mer på filming, for det er veldig gøy å gjøre opptak. De som betaler oss for å filme, er de som gjør at vi kan leve av sporten. Det blir litt vanskelig økonomisk om man bare kjører konkurranser, forklarer han.

Aurdal synes det er stas at Olympiatoppen og andre satser på slopestyle. Han tror grenen

har kommet for å bli i OL.

– Slopestyle er spektakulært å se på. I Norge er det ikke så stort enda. Men seertallet på Winter X-Games viser hvor stor interessen har blitt. Jeg tror internasjonal media ser på en seier i X-Games som noe mye større enn en seier i for eksempel Tour de Ski.

Ifølge Aurdal er slopestyle sett på som en seriøs idrett – også blant alpinistene.

– De lurar på hvor vi trener og sånn. Vi er i bakken og herjer og koser oss. Men alpinistene er på plass klokka fem om morgenen, vi er ikke helt der enda. Vi drar i bakken når det åpner, sier han og blir i andre enden av linja litt borte i det han omringes av andre folk i skibakken.

All nysnøen har gjort føret i Tryvannsbakken ekstremt mykt. Vi finner en brattere bakke for at skiballettgutta skal få vist fram sine gamle kunster. Heyerdahl og Andresen begynner å konversere heftig på fagspråket. «Snowboard-turn», «helskru», «splitt» og «vogga» er noe av det det går i.

– Vogga er at du løfter deg opp på skia og vogger frem og tilbake mellom stavene, forklarer Heyerdahl, mens han, ja, vogger frem og tilbake mellom stavene. Vogga blir etterfulgt av en overveldende salto ved hjelp av de lange og stålharde aluminiumstavene.

– Jeg har ikke så feeling på vogga lenger, Simen, kommer det fra Heyerdahl. Andresen synes derimot det går overraskende bra.

Begge kjenner en viss nostalgi over å prøve ut triks de ikke har gjort på to tiår. Triksene sitter forunderlig lett, selv om det blir noen mislykkede landinger her og der.

Det var rene tilfeldigheter at det ble skiballett Heyerdahl satset på.

– I Oslo var det ikke så gode bakker, og det var veldig farlig å drive med de andre fristilgrenene uten skikkelige anlegg. Da vi forsøkte

Skiballett

■ Skiballett var en offisiell fristilgren og fikk innpass hos Det internasjonale skiforbundet i 1979.

■ I årene som fulgte, ble det arrangert konkurranser, samt verdenscup og verdensmesterskap i øvelsen.

■ Fristil var et opprør mot alpint, og ble kalt «hotdogging» da det startet noen år tidligere i USA.

■ Til å begynne med var fristil alltid tre grener: kulekjøring, hopping og ballett.

■ Etter at skiballett ble vraket som OL-øvelse, ble det i 2000 nedlagt som idrettsgren.

Uvanlige vinter-grener

■ En av de første demonstrasjonsøvelsene i OL var militært patruljeløp i 1928. Med full militær påkledding stilte fire staute nordmenn og gikk 30 km på langrenn med innlagt feltskyting på gummiballonger. Øvelsen gikk i 1960 over til det som skulle bli forgjengeren til dagens skiskyting.

■ Femkamp, eller pentathlon, var en gren i 1948. En hårreisende kombinasjon av langrenn, skyting, alpint, feking og ridning utgjorde femkampen.

■ Snørekjøring har vært forsøkt innført. En skigår bytta ut skistavene med tømmer som er fastspent i en hest; og så gjaldt det å holde seg på skiene og komme seg først over målstreken.

oss på å lage egne hopp i bakken, ble vi jaga, sier Heyerdahl og legger til at det ble til at de kjørte skiballett da de kom på landslaget.

Det ble altså aldri skiballett i de sagnsomme Lillehammer-lekene.

– Det var jo veldig kjipt. Vi må innrømme at vi var litt furtne under Lillehammer-OL, sier Heyerdahl.

Heyerdahl hadde året før, i 1993, konkurrert på Lillehammer, i det som ble døpt Ballettbakken. Bakken har fremdeles det navnet i dag, og nordmenn sykler årlig ned ballettbakken i Birkebeinerrittet.

Etter skiballettkarrieren begynte Heyerdahl som kommentator i NRK og kunne med det følge med på utøverne i kulekjøring han hadde reist rundt i verden og trent med. Andresen begynte å studere. Livet gikk videre. Men nå står Heyerdahl altså i bakken på Tryvann og gjør seg klar for en fotovennlig splitt.

– Da kjører jeg mot deg og sparker når jeg kommer bort.

Han renner ned, tar sats og hopper med skia ut til hver sin side og sneier fotografen.

– Der revna dressen!

Før vi drar, ber Heyerdahl og Andresen oss om at vi ikke må lage en seriøs reportasje om skiballett. De skal på ingen måte fremstå som bitre, avdanka skiballerinaer.

Medaljeåpet på twintip-ski, Aleksander Aurdal, synes det er synd at Heyerdahl og de andre fristilkløperne ikke fikk den samme muligheten til å hoppe på ski som dagens fristilutøvere.

– Fristilkløperne fra den tida har nok gjort en god jobb for oss. Nå er det vår jobb å føre det videre, sier Aurdal og lover at han skal gi alt i OL.

jennygu@universitas.no

3

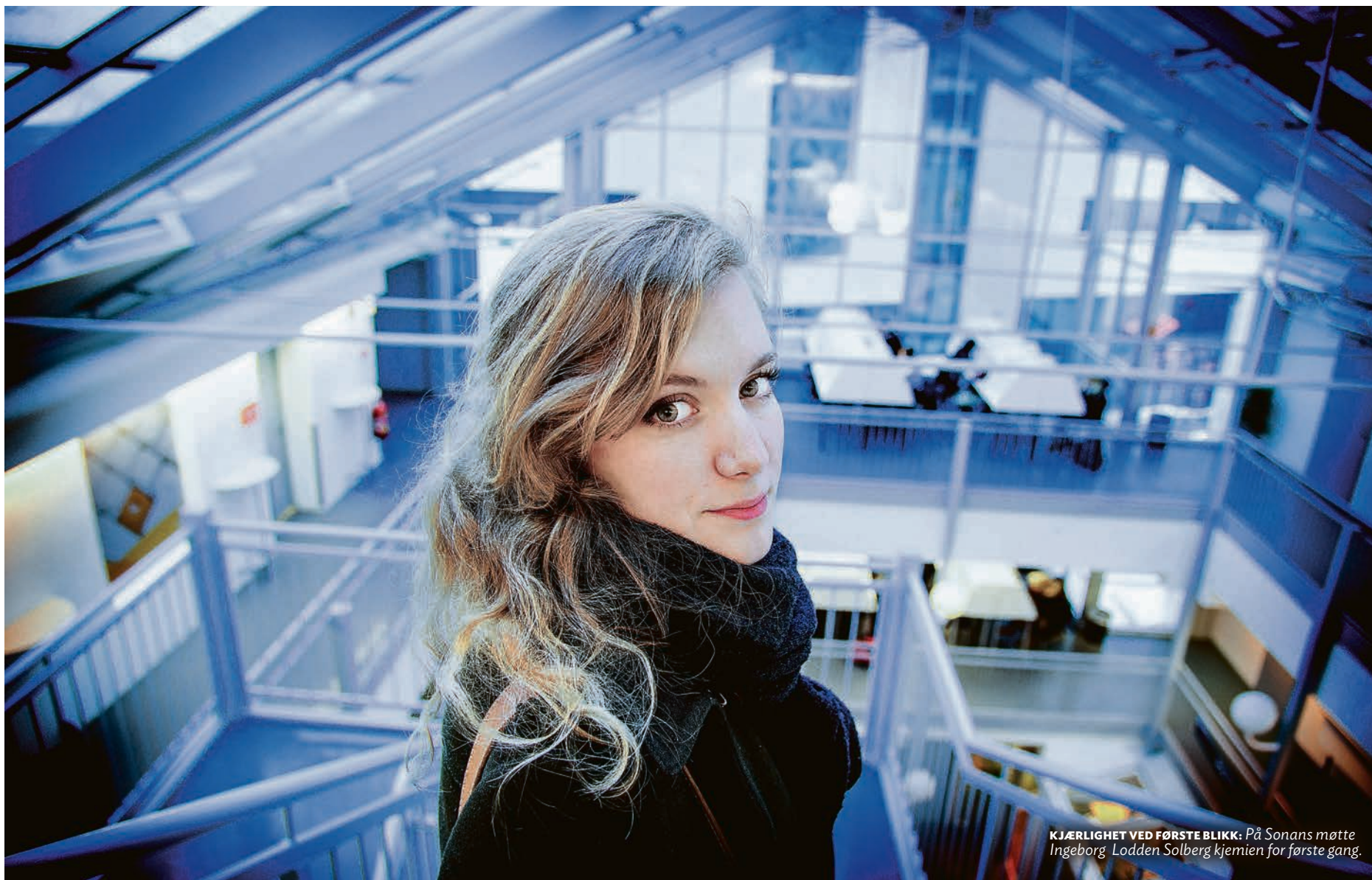

DOKTOR DYREGOD: Adelen Gulli (22) har alltid visst at hun skulle bli veterinær. Hunden Izzy nyter godt av matmors studievalg.

NÅR HVERT POENG TELLER

Aldri før har så mange tatt opp fag fra videregående for å komme inn på sitt drømmestudium. Utdanningsdirektoratet mener privatistordningen er på feil kurs.

KJÆRLIGHET VED FØRSTE BLIKK: På Sonans møtte Ingeborg Lodden Solberg kjemien for første gang.

REPORTASJEN

tekst: Benedicte Elisabeth Bjørknes og Thea Storøy Elnan foto: Birte Magnussen

– Det er litt kleint å snakke om.

Ingeborg Lodden Solberg (21) vrir seg i stolen og ser ned. Hun går andre semester på Sonans i håp om å komme inn på medisin i Oslo.

– Stereotypen som tar opp fag, er en blond berte med perleøredobber. De finnes de også, altså, men de er ikke de eneste. Likevel er jeg er nok litt redd for å bli sammenlig-net med dem, sier hun og retter på ullgenseren.

Ingeborg var en av flinkisene på grunnskolen, og planen var å ha muligheten til å komme inn på det studiet hun ville – når hun først bestemte seg.

– Paradoksalt nok tok jeg ikke realfag på videregående, men begynte heller på musikklinja for å spille trompet, forteller hun. Et opphold på folkehøgskole gjorde at hun ble interessert i utlandet, og dermed havnet hun på internasjonale studier ved Universitetet i Oslo (UiO).

– Internasjonale studier var et bra valg, men fortsatt et som lukket færrest mulig dører. Det tar litt tid og guts for å bli trygg på å ta valg som hindrer andre muligheter, sier hun.

Det er ikke Ingeborg alene om. Vi har så god tid. Og så mye penger. Dermed ender stadig flere opp med å ta opp fag etter endt videregående skolegang.

Privatistordningen

- Innført i 1968, som et «tilbud til dem som hadde et reelt behov for å få dokumentert kompetanse». På dette tidspunktet hadde ikke all ungdom en lovfestet rett til videregående opplæring.
- Utdanningsdirektoratet skiller mellom de privatistene som tar opp fag de ikke har hatt tidligere, de som tar opp fag samtidig som de får videregående opplæring, og de som tar opp igjen fag som de har videregående opplæring i fra før. Alle gruppene øker.
- Til sentralt gitt skriftlig eksamen på høsten, som i hovedsak er privatister, var det høsten 2008 27 892 påmeldte, mens det høsten 2012 var 50 167 påmeldte.
- Utdanningsdirektoratet ønsker å bremse utviklingen ved å heve prisen på privatisteksamen og innskrenke tilbudet betraktelig. Blant annet ønsker de at forbedringsprivatister skal føre siste eksamenskarakter på vitnemålet, ikke den beste.

Antallet privatister har økt drastisk de siste årene. Tall fra Oslo kommune viser at det i 2007 var 17 300 oppmeldinger til privatisteksamener. I 2011 var tallet 41 350. Det er en økning på 139 prosent over fem år. Samtidig tjener skoler som Sonans, Akademiet og Bjørknes gode penger på de unges ubeslutsomhet og karakterjag.

I gangene på Bjørknes vrir det av ungdommer – trøtte, men også klare for første time. Vi beveger oss inn på et romslig kontor på Frogner i Oslo.

Erfaringene på Bjørknes er mange. De har tross alt vært i gamet i 64 år.

– Jeg får vel starte med statistikken, smiler Sveinung Lunde, administrerende direktør ved Bjørknes Privatskole.

– Vi har totalt – akkurat nå – 1864 elever. Over halvparten av våre studenter har ikke studiekompetanse. Det er kanskje overraskende for mange. Rundt 30 prosent tar opp fag – da inkludert både de som tar fag de ikke har hatt, og de som skal forbedre for å få sek-sere.

Omtrent 20 prosent av de som tar opp fag på Bjørknes, ønsker å komme inn på nettopp medisin. Kanskje ikke en fullt så stor overraskelse.

Om Ingeborg skulle komme inn på medisin, ville hun ikke vært alene om å ha tatt en omvei via privatistordningen. En stikkprøve utført av Universitas viser at ved et tilfeldig valgt kull på medisinstudiet ved UiO har 85 prosent av de som kom inn på ordinær kvote måttet ta opp fag for å komme inn. De resterende 15 studert noe annet ved Universitetet for å oppnå tilleggspoeng. Fordelingen av studieplassene er lik mellom ordinær- og primærkvote.

Har dere noen garanti for at elevene skal lykkes?

– Nei, svarer Lunde bestemt.

– Den såkalte «karaktergarantien» enkelte aktører gir, opplever jeg som useriøs, og den kan gi grunnlag for påstander om at man er snille med oppgavegiving og karaktersetting ved for eksempel muntlig eksamen, hvor jo faglærer er med.

Lunde snurrer på kontorstolen og blir litt morsk i blikket. Han understreker at den virkelige jobben ligger hos eleven selv.

– Å ta opp fag krever egeninnsats. Man kan ikke bare sitte i en klasse og tro at man får bedre karakterer. Vi ser en tendens til at elever har valgt feil på videregående skole, og da blir vi alternativet fordi man har brukt opp rettighetene sine i det offentlige system.

«Hva er x her?». «Aah, nå skjønner jeg det!». «Jeg skjønner ikke dette i det hele tatt, ass..»

I mattetimen på Bjørknes mumbles det lavt om x og y. Samfunnsfaglig matte, nivå to.

– Det er ikke noe tull. Alle er her for å gjøre det best mulig. Det savna jeg nok på videregående, sier Martin Sundhaugen (19).

Lærer Tea Toft forklarer entusiastisk hvordan man finner både x og y, og til og med en liten e også, før den noe utradisjonelle ringeklokka plinger som en kirkeklokke på speed. Den bringer likevel den vanlige responsen hos skoleelevene. Alle kaster på seg jakker, luer og votter og forlater rommet. Sundhaugen pleier vanligvis å jobbe med oppgaver etter timen, men han gjør et unntak i dag.

Han har allerede gått et semester på Bjørknes og tar dette semesteret S2-matte og geofag. Han kom akkurat ikke inn på sitt førstevalg på Samordna opptak: Norges Handelshøyskole (NHH).

– Jeg var vel kun 0,2 eller 0,3 poeng unna på første-gangsvitnemål, sukker han og ser utover kantina i øverste etasje på Bjørknes.

For Martin var det ikke mange aktuelle alternativer.

– Jeg var ikke så veldig gira på BI. Mye fordi det koster en del, og der hadde jeg kommet inn uansett. Å gå sammen med andre som ikke har gjort en like stor innsats som deg på skolen, føles litt som å ha jobbet mer enn jeg hadde trengt. Det synes jeg er kjedelig. Jeg har lyst til å gå på noe som er litt bedre og mer anerkjent.

«Med dagens utvikling uthuler privatistordningen deler av den videregående opplæringen»

Sissel Skillinghaug,
Utdanningsdirektoratet.

FULL KONSENTRASJON: Martin Sundhaugen (19) og Sondre Mulongo Nystrøm (19) ble kjent i mattetimen forrige semester.

«Jeg har lyst til å gå på et studium som er litt bedre og anerkjent»

Martin Sundhaugen, privatist.

Han hadde jobba hardt på skolen, sier han, men var uheldig på eksamen.

– Det var nok enkelte fag jeg kunne jobbet mer med, men jeg synes jeg gjorde det jeg kunne.

Da Martin fikk vitnemålet, følte han på nederlaget, men han tror han er blitt mer målbevisst etterpå. Etter et semester på Bjørknes har han lært seg nye studieteknikker som han tror vil hjelpe i studenthverdagen. Det er heller ikke dumt med ekstra læring, mener han.

I fjor sommer skrev Klassekampen at det samlede antallet elever hos Sonans, Akademiet og Bjørknes økte fra 8500 i 2010 til 13 000 i 2012. De kommersielle aktørene jubler for det økende antallet elever, men møter skepsis fra høyere hold. Utdanningsdirektoratet fikk i 2012 i oppdrag av Kunnskapsdepartementet (KD) å gjennomgå privatistordningen. Konklusjonen er at noe må gjøres.

– Det opprinnelige formålet med privatistordningen var jo at voksne skulle få muligheten til å dokumentere kompetanse innenfor fag som de ikke tidligere hadde karakter i, sier Sissel Skillinghaug i Utdanningsdirektoratet.

– Med dagens utvikling uthuler privatistordningen deler av den videregående opplæringen. Vi har gjennomgått ordningen slik den fungerer i dag, og anbefalt Kunnskapsdepartementet noen tiltak for å redusere omfanget av privatister. Det er stor forskjell på ordningens opprinnelige formål og den gruppen som tar opp fag fordi de skal inn på de studiene som har høyt karaktersnitt, sier hun.

I sitt brev til KD skriver Utdanningsdirektoratet at «det er grunn til å sette spørsmålstegn ved om dette er en god samfunnsøkonomisk utnyttelse av offentlige midler».

Bjørn Haugstad (Høyre), statssekretær i KD, mener dagens privatistordning fungerer rimelig godt, og at studentene bør ha anledning til å ta opp fag fra videregående.

– Det står ikke noe i regjeringsplattformen om at vi skal foreta endringer, slår han fast.

KD har altså ingen hast. Haugstad fortsetter:

– For samfunnet er det best om alle studentene bruker de tre årene på videregående så flittig som de kan, for så å velge det SSB prøver å fremskrive at vi har behov for. Men vi baserer oss på studentenes frie valg, og da hender det at det som er fornuftig for den enkelte, ikke er det som er mest samfunnsøkonomisk lønnsomt.

Bente Thorsen, utdanningspolitisk talskvinne i FrP, mener at enkelte endringer kan forbedre privatistordningen. Hennes forgjenger Tord Lien foreslo i juli en eksamens-

karantene hvor elever måtte vente i to år før de kunne ta opp et fag på nytt.

– I dag er det mange som tar eksamen i flere fag om igjen. FrP vurderer å begrense muligheten til å ta eksamen i samme fag opptil 4–5 ganger. Vi vil også vurdere om eksamen for å forbedre karakterer fra videregående skole bør være til selvkostnad, forklarer Thorsen.

Hun understreker at dagens politiske plattform ikke sier noe om endringer i privatistordningen, og at FrP helst ser at elevene klarer å stå i fagene på videregående. Hun stenger likevel ikke døren for at FrP vil vurdere endringer i framtiden.

Professor i økonomi ved UiO, Karen Helene Ulltveit-Moe, synes det er vanskelig å gi et klart svar på om det er samfunnsøkonomisk nyttig at studenter tar opp fag fra videregående skole.

– Hvis vi ender opp i en situasjon hvor alle tar opp fag – i stedet for å begynne direkte på studier – så kan man stille spørsmålstegn ved hvor fornuftig dette er. På papiret har man bedre karakterer, men om dette er effektiv resursbruk for samfunnet er mye mer tvilsomt.

Leder i Norsk Medisinstudentforening (Nmf) Even Holth Rustad (23) mener det kan stilles spørsmål ved om det er nyttig at så mange tar opp fag for å komme inn på medisinstudiet.

– Spørsmålet er om det er slik vi får de beste legene, sier han.

Han er selv akkurat ferdig med fjerde året på medisin på Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet (NTNU) i Trondheim og påpeker at det på hans eget kull er mange som har tatt opp fag.

– Tenk om de studentene som akkurat ikke kom inn på medisin, men som har teoretisk kunnskap, kunne jobbet et år i helsevesenet i stedet for å gå på Bjørknes.

Han mener dagens ordning ikke sikrer den maksimale samfunnsmessige nytten. Hans forgjenger, Bjørge Bakke, tok til orde for å legge ned Bjørknes privatskole. I et blogginnlegg hos Dagens Medisin i fjor sommer skrev hun at «karakterfabrikken i Oslo» presser opp snittet «til et unaturlig høyt nivå. Der det skal både pengar og mange år til for å kunne klare inntaket. Dei gjer medisinstudenter til ein business».

– Det er ikke noe galt med de som tar opp fag. Det er systemet som er problemet. Vi må ha en opptaksordning som sikrer det beste for studenten, samfunnet og pasien-

ten, sier Rustad.

Han gleder seg nå til å ta fatt på et konkret politisk forslag fra Nmf om hvordan man kan gjøre opptaksordningen best for alle parter.

Adelen Gulli (22) har alltid visst at hun skulle bli veterinær. Det var nyttig, for da hadde hun hele tiden et mål å jobbe mot. Etter videregående tok hun et friår for å reise, og året etter søkte hun. Hun endte opp på 2. plass på ventelista, og året etter på 4. plass.

– Jeg var så nærme, men til slutt måtte jeg krype til korset og ta opp fag. Det var kjedelig – både med tanke på tid og penger.

Adelen jobbet hardt på videregående, men enda hardere etter videregående. Da ble målet enda tydeligere, og hun hadde regnet ut akkurat hvilke karakterer hun trengte.

– Og så kostet det jo en del penger, så det ble også en motivasjon, forteller hun.

– Det var ikke noe gøy å sette seg ned med videregående-pensum. Jeg orket ikke tanken på å ta opp norsk og nynorsk, så jeg forbedret realfagene jeg allerede hadde gjort det godt i.

«Det er systemet som er problemet»

Even Holth Rustad, leder av Norsk medisinstudentforening.

Ingeborg, Martin og Adelen er alle godt fornøyd med at de kunne ta opp fag.

– Det er bra at vi får muligheten til å endre valg vi har gjort. Når man er 18 år har man ikke full oversikt over alle valgmulighetene som er der ute, forklarer Ingeborg.

Likevel er hun skeptisk til den lettvinde kulturen privatskolene har skapt.

– Faren er jo at man ikke yter like bra på videregående fordi innsatsen ikke får like store konsekvenser lenger.

magasin@universitas.no

GYMTESTEN

Balanse sa du? Strekk hendene mot taket og se opp mens du står i en så smal positur at du umulig kan holde balansen, med mindre du har vært her hver uke det siste året.

UTFLYTENDE KROPPSKNUTE

Pust ut. Ned i baby og inn i planken. Er du redd for nybegynnerkneika, bør du ikke hoppe rett på Yoga Flow.

Har du aldri prøvd yoga før, er det lett å begå noen brølere. I alle fall om du er litt idiot. Husk først og fremst å klippe tåneglene. Yoga praktiseres best uten sokker, noe som vintertid, for idioter, kan skape problemer. Og for all del, kle deg riktig. Bukse eller tights er lurt, litt for løsthengende shorts er ikke det. Kroppen peker alle veier, og det er ikke sikkert alle setter pris på at du viser frem alt av lår og mere til. Det er ikke bare enkelt å holde følge i dynamisk yoga, eller

Vinyasa flow som det også heter. Timene er lagt opp for å gi progresjon for de som er der fast, men det er også åpent for nybegynnere. Disse må derimot regne med at de ikke henger med på alt hele tiden, for instruktøren kjører raskt gjennom det meste. Og hvis du plasserer deg bak en stolpe og dermed effektivt blokkerer sikten frem til instruktøren, er det mildt sagt krevende å forstå hva som menes når instruktøren beordrer forskjellige dyr. Men det er heldigvis ikke verre enn at det går

bedre og bedre i løpet av timen. Og selv om du helst skal ha øynene lukket, går det da an å titte bort på naboen, som selvfølgelig spretter opp og ned med det ene benet tvinnert rundt det andre, som det var den naturligste ting i verden.

Det skiftes hurtig mellom stillingene, og de fleste kroppsdelene blir tvunget inn i posisjoner de sjelden eller aldri før har vært i. I alle fall om ens definisjon av kroppskontroll er å lande på bena når man svinger seg ut av senga. Dette er ikke trening for hjerte og lunger, men for muskler og ledd. Den statiske styrketreningen fikk i alle fall anmelderens kropp til å dirre av innsats. Og utmattelse. At ingen andre ser ut til å lide under det samme, får stå for deres regning.

Du blir ikke svett av dynamisk yoga. Det er trening som roer ned sinnet og bøyer ut leddene. Med Yoga Flow slipper du som pensjonist å brette lårhalsen, og du kan fremdeles bøye deg som 70-åring, men det hindrer ikke kjærlighetshåndtakene fra å legge seg om bringen. Men kombinert med annen trening, vil yogaentusiasten leve lenge, og det med et smil om leppene.

tekst: Petter Fløttum foto: Henrik Evertsson

Yoga Flow

Instruktør: Silje Bjørnholt

Antall påmeldte: 40 av 40 mulige

Centrum Athletica, fredag 14.45

Utbytte

Le

Stemning

Instruksjon

Totalt

MAGASINQUIZ

av: Anders Røneid Erikstad, Simen Braaten og Vegard Røneid Erikstad

Feminisme

- Hvilken betegnelse ble brukt om bevegelsen som arbeidet for kvinnelig stemmerett på sent 1800-tall og tidlig 1900-tall?
- Og hva het kvinnen som var leder for denne bevegelsen i Storbritannia?
- Hva het den franske filosofen og forfatteren som ga ut boken «Det annet kjønn» i 1949?
- Hvilket land var det første i verden til å gi kvinner stemmerett?
- Hva heter den radikale feministiske organisasjonen som ble grunnlagt i 1991? Den har tatt navnet sitt fra kallenavnet til aktivisten Elise Ottesen-Jensen.

Vinter-OL

- Hvor skal vinter-OL arrangeres de neste ukene?
- Hvilke tre steder har arrangert vinter-OL to ganger?
- Hvilken tv-kanal skal i år sende vinter-OL direkte for første gang?
- Hvilke fire jenter tok gull på langrennsstafetten i Vancouver-OL i 2010?
- I 2002 tok Steven Bradbury et meget overraskende OL-gull i skøyter kortbaneløp, hvilket land kommer han fra?
- Kjetil André Aamodt har fire OL-gull i alpint. Når tok han sin første, og når tok han sin siste seier?
- Hjalmar «Hjallis» Andersen
8. Finland
9. Sonja Henie
10. Eric Heiden (5 gull i 1980)
1. Sotsji
2. St.Moritz (1928 og -48), Lake Placid (1932 og -80), Innsbruck (1964 og -76)
3. TV2
4. Skotlend, Johaug, Steira og Bjørgen
5. Australia
6. 1992 i Super-G og 2006 i Super-G

Skoler

- Sju videregående skoler i Oslo har navn som også er navn på t-banestasjoner. Hva heter de?
- Europas eldste universitet ligger i en by som også er kjent for en svært utbredt matrett. Hva heter byen?
- K-en i K06 står for Kunnskapsløftet. L-en i L97 sto for Læreplanverket. R-en i R94 sto for Reform. Hva sto m-en for i M87?
- O-en i det gamle skolefaget O-fag sto for et ord som også er navnet på en idrett. Hva er ordet?
- Hva heter de fire husene på den fiktive skolen Galtvort på norsk?

1. Suffragetter
2. Emmeline Pankhurst
3. Simone De Beauvoir
4. New Zealand (i 1893)
5. Ottar

7. Hjalmar «Hjallis» Andersen
8. Finland
9. Sonja Henie
10. Eric Heiden (5 gull i 1980)

1. Sotsji
2. St.Moritz (1928 og -48), Lake Placid (1932 og -80), Innsbruck (1964 og -76)
3. TV2
4. Skotlend, Johaug, Steira og Bjørgen
5. Australia
6. 1992 i Super-G og 2006 i Super-G

1. Blindern/Berg (Berg slås sammen med Fagerborg og blir til Blindern fra høsten 2014), Hellerud, Manglerud, Lambertseter, Nydalen, Stovner, Ulstrup
2. Bologna (Pasta Bolognese)
3. Münsterplan
4. Orientering
5. Griffin, Håsbås, Ravnklo og Smygård

debattredaktør: **Thea Storey Elnan**
debatt@universitas.no 479 64 336

Frist: **søndag klokka 17**

Legg ved portrettfoto. Redaksjonen forbeholder seg retten til å forkorte innleggene.

IDÉ OG DEBATT

NETTDEBATT

Si din mening på universitas.no

Juksemakerne

« Kan de ikke sende noen av pensjonistene etter profesorer og amanuenser i samme slengen? Mye plagiat og sitatfusk der i gården også
Senior Executive
UiO må bare begynne med ett grep: alle som skal studere noe som helst på UiO må ha minst 4 i snitt fra vgs. **Hingsten**

Hentet fra debatten til nyhetssaken «UiO på jukse toppen»

Boligkø(dd)

« I fjor vår, dvs V-13, var det flere hundre ledige rom på Kringsjå alene. På intet tidspunkt hørte man annet enn at søkere fikk beskjed om at det var 5–6 ledige rom, som de kunne velge mellom. I realiteten kunne de valgt mellom rom i mange flere blokker og etasjer, og derved hatt langt større valgfrihet
Syl
Det er ved studiestart kø år etter år, disse boligene står ikke ferdig i morgen, men i 2020. At det står noen få tomme hybelenheter midt i året, endrer ikke det faktum at behovet og køen ved studiestart er betydelig, og vil øke. I løpet av studieåret vil de fleste få seg et sted å bo, men prisen vil ofte være en helt annen i et presset privat utleiemarked **Vetle Bo Saga**

Hentet fra debatten til nyhetssaken «Vil fornye Kringsjå for en milliard»

Rydje bort NSO?

« NSO må nedlegges og universitetene ha sine egne deltagermodeller. I Norge er studentdeltagelse degenerert til generell politisk aktivisme av en liten gruppe innbitte og ideologisk perverse cv-ryttere med studiestedene som politiske instrumenter. Dessuten er det altfor mange akademiske studenter i Norge ift dem som har evner og motivasjon **Peeter B**
Å legge ned NSO vil ikke studentene tjene på. Konsekvensene ville vært at i staden for at studenter hadde stått samla, så hadde vi kjempet slagene aleine. Er enig med deg at vi bør jobbe med bedre utdanningskvalitet, men skal vi få det til treng vi ein tydelig stemme blant studentene som NSO og ikkje små stemmer rundt omkring i Norge. **martin**

Hentet fra debatten til nyhetssaken «Kjemper for ledervervet»

Politisme

« Jeg er enig med politihøgskolestudentene om at Regjeringen må holde sine løfter. Men samtidig må alle som går ut av PHS være kvalifisert til yrket. Norge skal ha et effektivt politi under demokratisk og juridisk kontroll, og derfor må også studenter følge de prosesser vi har i vårt samfunn, samtidig som det sikkert er frustrerende å vente på å komme i jobb, som det er for alle som opplever dette. **Tommy Bech**

Hentet fra debatten til nyhetssaken «Frykter knallhard jobbkamp»

TWITTER

studentnyheter på 140 tegn

@tmtobiassen Dag O. Hessen på ekko: alle følelser er rasjonelle. Eh, LOL?

31.jan

#denfølelsen

@snorrevalen Instappen. Nederlands artigste ord.

31.jan

Jada, du er på reise. Get it

@eivindtraedal Fakta: Norge er det eneste landet hvor politiet liker å bli kalt «purken» og andre griseord, fordi gris er megabra ifølge norsk kultur.

31.jan

Et griseri

@alaindebotton So easy to love people in memory: and so much more challenging when they are right there in front of you

02.feb

RIP Seymour Hoffman

@rydje «Sport Management», folkens:«Hovedvekt: organisasjon, ledelse og økonomi i kombinasjon med idrettsfag ene».

03.feb

Nok et studie med mengder av jobbmuligheter

@palanger FrP: Kjemisk kastrer overgripere. Hvorfor ikke også klipp av benet til fyllekjørere /kutte sædleder til sexkunder?

03.feb

...

Hvordan bli kvitt taperstempelet

Økt stipend til flinke studenter og vitnemål kun til de med C i snitt eller over. Det er hva som skal til for å få mer kvalitet på utdanninga.

Utdanning

Kai A. Olsen, professor ved Høgskolen i Molde og Universitetet i Bergen

La oss slå fast: Utdanning uten kvalitet er uten verdi. Et problem vi åpenbart har, er at en av tre som begynner på et bachelorstudium, aldri får noen grad, og en av tre bruker fire til ti år på studiet. I ingen annen sektor ville vi akseptere en suksessrate på kun 33 prosent. Noen institusjoner og studier har høy kvalitet. Det er de studiene der det er opptakskrav, enten absolutte krav eller krav pga. kø. Men på de fleste studier i Norge kommer en inn med generell studiekompetanse.

Dette er ikke greit. Består en alle fagene i videregående, selv med karakteren 2, får en slik «kompetanse». Hvert år starter jeg med studenter som åpenbart verken har bakgrunn, god nok motivasjon eller arbeidsvaner for å klare studiet. Jeg vet det må ende med stryk og frafall. Det vet ikke de. Mange oppfatter at de har fått en vurdering gjennom at de er tatt opp. Det har de selvfølgelig ikke. For studentene det gjelder betyr dette tapte penger, tapt tid og kanskje et taperstempel?

Medstudentene blir også tapere. Når store deler av studentgruppen mangler forkunnskaper, går store deler av tiden med til å repetere fra videregående. Det betyr at utdanningen får et lavere nivå enn det den kunne hatt om alle hadde god faglig bakgrunn. Om ikke det er nok, blir det vanskelig å skape et godt studiemiljø med store frafall og mange umotiverte studenter.

De gode universitetene i utlandet har forstått

betydningen av å tilby kvalitet. Ikke bare har de strenge opptakskrav, men de kvitter seg også med studenter som ikke har god nok progresjon. Ideen er å opprettholde institusjonens gode navn og rykte – å bevare verdien til vitnemålet.

Slik er det ikke ved åpne studier i Norge. Der blir institusjonene tvert imot belønnet for å ta opp alle, og for å få gjennom flest mulig. Ikke at de har et valg. Kunnskapsdepartementet tillater ikke at vi setter krav. Vi har altså institusjonalisert lav kvalitet. Høgskolene og universitetene har da to valg – enten kan de forsøke å holde et godt faglig nivå og akseptere store frafall, eller så kan de tilpasse fag, eksamener og sensur for å få gjennom flest mulig. Ingen av løsningene er gode.

Det er ikke lett å heve kvaliteten. Det krever en rekke tiltak. Det viktigste vil være å sette realistiske opptakskrav for alle studier. Dernest må vi belønne de som gjør en hederlig innsats. Vi kan gi økt stipend til dem som har et snitt på C eller bedre, vi kan gi graden bare til disse eller vi kan innføre landsomfattende avsluttende prøver. Alt dette vil føre til færre studenter. Da kan vi bedre studiefinansieringen innenfor samme budsjetter som i dag.

Et hjertesukk: Jeg har deltatt i paneldebatter i en rekke studentting. Der møter jeg stor forståelse. Men når jeg skal i debatt på radio, finner NRK alltid en studentrepresentant som motdebattant? Mens lastebileierforbund, taxisjåfører, NHO og fagforeningene alle kjemper for mer kontroll og høyere kvalitet i sine næringer, så er altså studentrepresentantene fornøyd med et lavkvalitetssystem der studentene åpenbart er de store taperne!

Politikk trumfer politi

Arbeidsliv

Anonym politistudent

Ved åpningen av Politihøgskolens avdeling på Stavern i 2010, var daværende justisminister Knut Storberget på plass. I sin åpningstale la han særlig vekt på å møte bekymringene vi allerede da satt med om jobbsituasjonen etter endt studie. Han mente vi ikke hadde noe å frykte: «Jobbene står klare i 2013.» Dette utspillet hadde den bedøvende effekten det var ment å ha.

Årene gikk, og kullet nærmet seg studieslutt. Rekordkullet på 720 skulle uteksamineres. Regnestykket var klart: Av 720 kom omtrent 650 til å oppnå vitnemål. 300 skulle gå av med pensjon det året. I tillegg ble det opprettet 350 nye stillinger – nok stillinger til å få oss ut i jobb. Så feil kan man ta.

Ifølge tall fra Politiets fellesforbund har kun 1 av 5 nyutdannede politimenn fra 2013-kullet fått fast stilling. Resten har bare fått vikariatstillinger. (Bort)Forklaringene fra distriktene er at pengene som er bevilget, enten ikke er øremerket godt nok eller ikke strekker til. Politikerne på sin side holder fast ved at distriktene har fått rikelig med midler til å ansette. Diskusjonen drukner når media trøtner, og dette går ut over nyutdannede, som står igjen uten jobb. En ting er sikkert: De «350 nyopprettede stillingene til nyutdannede» eksisterer ikke!

De resterende 300 som hvert år kommer til å gå av med pensjon eller fratre, skal dekke den andre

delen av arbeidsvillige studenter. Problemet er at når en overbetjent ved en alder av 57 år går av, fører ikke dette til at det løses ut en stilling som de nyutdannede kvalifiserer seg for. Stillingen som den pensjonerte overbetjenten etterlater seg, må lyses ut til politibetjenter av høyere rang, som igjen fører til en ledig stilling av en litt lavere rang. Det er hele tre trinn ned til politibetjent av nyutdannedes rang. Hvor mange måneder eller år med byråkrati vil dette ta? Formelle søknadsprosesser er som kjent tidkrevende og ikke gjort i en håndvending. Det er utrolig at Politidirektoratet kommer unna med å bruke 300 avtroppende politibetjenter, stort sett i øverste del av politihierarkiet, og kalle dette «ledige stillinger» for nyutdannede innenfor samme år.

Det har fremkommet flere tilfeller hvor tallene på antall søknader til en enkel stilling overgår hva en skulle tro var mulig. 100–150 søknader på en enkel stilling er ikke uvanlig og heller ikke kun et storbyfenomen. Ryktene om at «halve søknadsbunker blir kastet» på grunn av det høye søknadstallet, svirrer og svir.

Hva som er verst, er vanskelig å si. Å bli løyet for av politikerne gang på gang? Tåkeleggingen fra Politidirektoratet om situasjonen? Eller selvfølelsen og selvtilliten som gradvis svekkes etter over 50 jobbsøknader til arbeid du er kvalifisert for uten å få napp? Sistnevnte kjennes i hvert fall hardest på kroppen.

Politistudenten ønsker å være anonym på grunn av konsekvenser uttalelser som denne kan ha for videre jobbsøking. Universitas kjenner til studentens identitet.

Få land er så trege med å endre Grunnloven som oss. Først nå kan vi kanskje få et grunnlovsforbud mot dødsstraff og slaveri.

Norge – grunnlovssinken

ILLUSTRASJON: FILIPE FERNANDES

Essay

Petter Fløttum,
journalist i Universitas

Vi har den nest eldste grunnloven i verden, etter USA, og vi har vært eksepsjonelt trege på å endre den. Men i løpet av denne stortingsperioden skal de folkevalgte behandle to store endringsforslag: Skal menneskerettigheter og velferd inn i Grunnloven, og skal den bli leselig for folk flest på den målformen de selv bruker? Om forslagene vedtas, blir det den største norske grunnlovsreformen i løpet av dens 200 år lange historie.

Vi stiller ikke folk opp mot en vegg og skyter dem i Norge. Det er vel for de fleste en ganske fremmed tanke, at de skulle risikere å bli henrettet for sine forbrytelser. I realiteten skal det ikke mer til enn at litt over halvparten av Stortinget stemmer for å gjeninnføre dødsstraff, før vi kan ende med å dra fram eksekusjonspelotongen igjen. Det er ikke mer enn en mannsalder siden sist skuddene lød over Akershus festning. Under andre verdenskrig fikk London-regjeringen fullmakt av Stortinget til å gi lover i krigstid. Denne fullmakten brukte de blant annet til å gjeninnføre dødsstraff, som igjen tillot at 25 personer ble henrettet i landssvikeroppgjøret etter krigen.

Svært mange andre land har etter andre verdenskrig revidert sine konstitusjoner og fått menneskerettighetene inn som en viktig del. I Norge, derimot, har vi egentlig svært få grunnlovsfestede menneskerettigheter, forteller professor i rettsvitenskap ved institutt for offentlig rett på Universitetet i Oslo (UiO), Benedikte Høgberg.

Men nå kan det endres. Blant de mange forslagene som skal behandles, er et forbud mot dødsstraff og et forbud mot slaveri. Nei, slaveri er heller ikke nevnt i dagens utgave av Grunnloven. Hvis et henrettelsesforbud kommer inn, vil det bli mye vanskeligere å tillate henrettelser igjen. For å endre Grunnloven trengs det et to tredjedels flertall i Stortinget. I tillegg må grunnlovsforslag fremmes i én periode, for så å ligge og godgjøre seg gjennom et valg før det kan behandles i en ny stortingsperiode.

I 2009 ledet nå avdøde Inge Lønning (H) et utvalg for å se om menneskerettigheter kunne få plass i Grunnloven til jubileet. I 2011 leverte de anbefalingen sin til kontroll- og konstitusjonskomiteen som offisielt fremmet endringsforslagene i 2012. Men hvorfor? Norge har forpliktet seg til en rekke internasjonale avtaler og regler allerede, og det er i det store og hele svært få menneskerettighets-

brudd her til lands. Men vi endrer ikke Grunnloven for i dag, vi endrer den for å forberede oss på fremtiden.

De som vil fjerne menneskerettighetene igjen, må ha mange folk med seg over tid. Å få dem inn i Grunnloven vil derfor bli en buffer mot skiftende politiske vin- der. Om et norsk Jobbik eller kanskje en ny Nasjonal Samling vil karre til seg all makt, holder det ikke med en flertallsregjering med stram parti-pisk.

«I år skal Grunnloven kanskje gjennom sin største oppussing noensinne»

Etter at Lønning-utvalget hadde kommet med sin anbefaling, ble det den daværende kontroll- og konstitusjonskomiteens oppgave å bearbeide den til konkrete grunnlovsforslag. Per-Kristian Foss (H), som satt i komiteen fra 2005 til valget i høst, synes det er helt naturlig at menneskerettighetene skal inn i Grunnloven.

– Dette er verdier som samfunnet allerede har gitt Grunnlovs rang, og det er underlig at de ikke forlengst er tatt inn i Grunnloven, sier han.

Bortsett fra å få individuelle rettigheter inn i konstitusjonen mener han det er lite man trenger å gjøre av endringer. Om Norge skal ha et kongehus eller ikke er en pågående debatt. SV leverer for eksempel nesten hver stortingsperiode inn grunnlovsforslag om å ta fra kongen all makt. Foss derimot,

ser ingen grunn til hvorfor det skal skje.

Grunnloven inneholder nesten 50 paragrafer om kongen, som så og si åpner hele grunnlovskalaset. Men helt først finner vi Foss' favorittparagraf:

– Jeg synes paragraf én, om at Norge er et selvstendig og udelelig rike, er en passelig måte å begynne på.

Det er fine ord, som er gode å ha med seg. Men hvis totalitære krefter eller fremmede makter virkelig ønsker å ture frem etter eget forgodtbefinnende, er det lite noen ord på et offisielt dokument kan gjøre for å hindre dem. Grunnloven har ingen maktmidler eller militærapparat, som Høgberg sier.

Men når det igjen kommer fredelige tider, så kan Grunnloven brukes til å straffe bråkmakere. Grunnloven har fra starten av vært et symbolsk skjold mot totalitarisme. Denne posisjonen er nok mye av grunnen til at vi har vært så konservative at vi i dag har verdens nest eldste grunnlov.

Mange andre stater tok frihetsspenningen fatt før Eidsvollsmennene i Norge, men de aller fleste har skiftet ut sin konstitusjon i takt med nye tanker og nye tider.

Men nå ser det ut til at også vi kan følge med i tiden, om to tredjedeler av Stortinget stemmer for de foreslåtte reformene. I tillegg til forslaget om et eget menneskerettighetskapittel, har det også kommet forslag om en omfattende språkendring. I bunn og grunn går den ut på at det skal bli mulig for folk flest å lese hva som faktisk står, både på nynorsk og på bokmål.

Språket er i dag i stor grad uendret siden den forrige store språkreformen. Grunnloven er altså fortsatt skrevet på konservativt 1903-språk.

– **Det er litt** synd at man må være professor i statsrett

før man skjønner hva som står i Grunnloven, sier Benedikte Høgberg.

Tidligere stortingsrepresentant for SV, Hallgeir Langeland, eller «grunnlovskongen», som han spøkefullt kaller seg selv, er en av de som har navnet sitt på flest grunnlovsforslag. Det er kanskje ikke så mange av forslagene som blir stemt inn i Grunnloven, men han ønsker likevel at dem som havner der skal være leselige. Rogalendingen mener det er nødvendig å modernisere Norges grunnlov. Men han mener også at flere bør kaste seg inn i debatten for hvordan den skal endres, og da må den være leselig.

I år skal Grunnloven kanskje gjennom sin største

oppussing noensinne. Om den blir endret, tar det lang tid før vi eventuelt kan angre. Det er riktignok kun stortingsrepresentantene som faktisk skal stemme over forslagene, men før den tid bør flere følge Langelands oppfordring og «kaste seg inn i debatten». En debatt som så langt stort sett kun har gått mellom politikere, en og annen professor og andre viktigfolk.

– Grunnloven kan selvfølgelig ikke forhindre andre verdenskrig, men den er likevel der som et symbol på hva slags samfunn vi egentlig ønsker å ha, sier Høgberg.

Når flaggene heises 17. mai, er det kanskje for sent å si sin mening om hvilket samfunn det egentlig er.

petter.flottum@universitas.no

Grunnlovsendringer

- Kun stortingsrepresentanter kan fremme grunnlovsforslag.
- Endringsforslagene må fremmes i én stortingsperiode, for så å behandles i den neste.
- Grunnlovsendringer må vedtas med to tredjedels flertall i Stortinget.
- De forslagene som ble fremmet i forrige periode, må behandles senest våren 2016.
- Stortinget har satt av 6. og 13. mai til å behandle grunnlovsforslag, men det er ennå ikke bestemt hvilke som skal behandles når.
- Noen av forslagene som skal behandles:
- Stortinget har på eget initiativ foreslått å forby regjeringen å hente statssekretærer fra Stortinget.
- Lønning-utvalget har foreslått å grunnlovsfeste flere menneskerettigheter. Blant disse er barns rettigheter, et forbud mot dødsstraff og forbud mot å holde slaver.
- I menneskerettighetsforslagene ligger det også noen helt generelle velferdsbestemmelser, som retten til en tilfredsstillende levestandard.
- Det er foreslått en større språkreform for å gjøre Grunnloven mer tilgjengelig.
- Det ligger så godt som alltid forslag fra SV inne om endre styreform og fjerne kongemakten.
- Noen tidligere grunnlovsendringer:
- Grunnloven har blitt endret flere ganger, men aldri så omfattende som den nå kan bli.
- Høsten 1814 ble Grunnloven tilpasset til den svenske unionen. Da vi ble uavhengige i 1905, ble den igjen justert.
- I 1851 ble den såkalte «jødeparagrafen», som nektet blant andre jøder tilgang til riket, fjernet.
- I 1903 ble språket modernisert.
- I 1913 fikk kvinner lov til å stemme, da grunnlovsbestemmelsen om stemmerett ble endret fra å gjelde «norske borgere, menn og kvinner», og ikke bare «norske borgere».
- Det har blitt gjort mange endringer i valgordningen, og da har også Grunnloven blitt endret.
- I 2012 gikk vi fra å ha en statskirke til å ha en folkekirke. Skillet mellom stat og kirke er så langt en av de største grunnlovsendringene i nyere tid.

Kilde: Benedikte Høgberg, professor i rettsvitenskap, Stortinget, Store Norske Leksikon

Resultatene av Studentbarometeret viser at kun 1 av 3 studenter er fornøyde med oppfølgingen på studiet sitt. Sammen kan vi endre dette, bli med på

LÆRINGSMILJØ-DUGNADEN

21.-23. februar

Der skal vi finne de beste læringsmiljøtiltakene for universitetet, som senere skal sendes til universitetsstyret sin budsjettbehandling i juni.

**Meld deg på hos
sp.uio.no**

**Påmeldingsfrist
10. februar!**

kulturredaktør: **Kenneth Wangen**
kennew@universitas.no 980 84 048

reportasjeredaktør: **Christoffer Gundersen**
c.s.gundersen@universitas.no 920 82 228

KULTUR

Oppfordring fra Pussy Riot

VINTER-OL: Maria Aljokhina og Nadezjda Tolokonnikova fra Pussy Riot oppfordrer politikere som skal besøke Sotsji under vinter-OL, til å kritisere brudd på menneskerettighetene i Russland. De mener Vladimir Putin kan bli påvirket om ledere våger å ta opp temaene i offentligheten. Der-som noe blir sagt til Putin eller hans krets bak lukkede dører, vil de bare

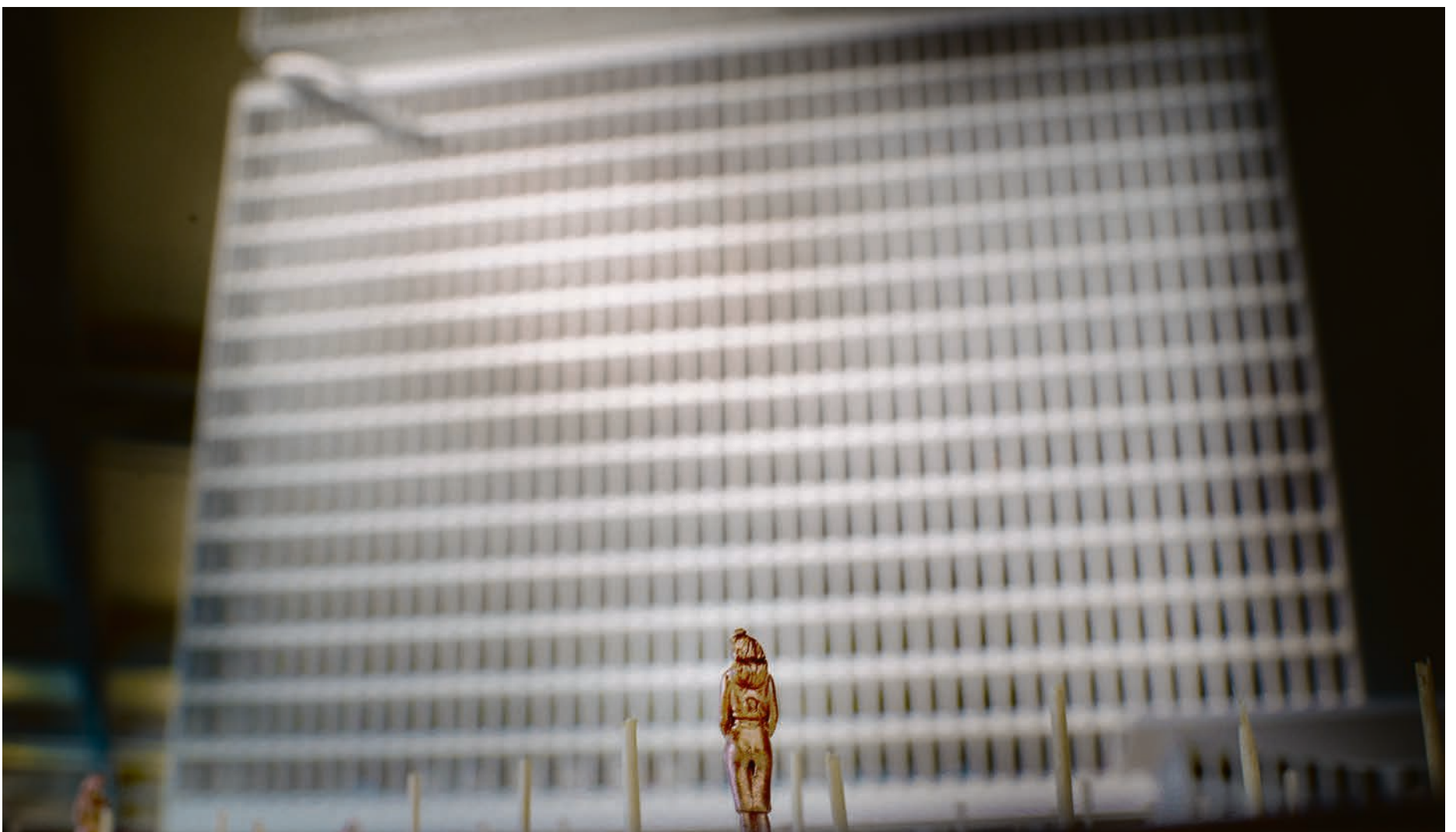
nikke på hodet og ignorere det, sier Tolokonnikova. Aljokhina og Tolokonnikova snakket i Amsterdam i forrige uke også om farene med Putin, som de ser på som en despot. Tolokonnikova takket alle som støttet Pussy Riot mens de var i fengsel. Hun sa hun trodde protester kan føre til endring, og at Putins system er mye svakere enn det virker, skriver The Guardian.

Opprør: Pussy Riot vil at politikere skal kritisere brudd på menneskerettigheter i Russland.

FOTO: EYES ON RIGHTS/HUMAN-TARIAN PHOTOGRAPHY/FLICKR

Unge og urbane utopier

Ny regjeringsblokk: Hans Martin Frostad Halleraker har lagt til en topp-etasje på sin modell av høyblokka. Etasjen er forbeholdt politikere, men balkongen rett under er åpen for alle.

Årets første diplomutstilling på Arkitektur- og designhøgskolen bød heldigvis på større visjoner enn forslag til forbedringer av SiO-boliger.

Diplomutstilling

tekst Kenneth Wangen
foto Birthe Nystad Magnussen

De siste årene har det blitt skrevet side opp og side ned om dopsalg og bordelldrift i SiOs studentboliger, kilometer med studenter i bolig-kø og brannalarmer som har gått så mange ganger at til og med veggedyrene på Sogn studentby har begynt å se seg om etter andre steder å bo.

Hvem er vel bedre skikket til å løse SiOs boligproblemer enn de som bor i boligene – studentene selv? Og blant studentene, hvem bedre enn arkitekturstudentene? På diplomutstillingen til Arkitektur- og designhøgskolen i Oslo (AHO) må det vel være drøsservis med forslag til forbedringer av

disse mer eller mindre forfalne krypinnene som ellers kalles «SiO-studenthybler»?

Omtrent slik er journalistens fordomsfulle oppfatning idet vi entrer helgens 51. diplomutstilling på AHO. Og oppfatningen ser ut til å bekreftes når det første som møter oss i utstillingslokalet er en modell av en bitteliten mikro-hybel. Men tittelen viser raskt at prosjektet handler om noe ganske annet: *Et hjem – En studie av bosituasjonen for enslige mindre asylsøkere, mellom 15 og 18 år*. Både standard og størrelse ser riktignok vesentlig bedre ut enn en Kringsjå-hybel, men man skal være takknemlig for at prosjektet tar opp noe viktigere enn boforholdene for bortskjemte studenter.

Antiterror-arkitektur

Også Hans Martin Frostad Hallerakers arbeid *Threshold Ministry* bidrar til å skyve alle fordommer om arkitekturstudentene til side. Arkitekten tar opp et viktig spørsmål ved å plassere seg i debatten om høyblokkas skjebne. Selv om Halleraker presenterer utstillingens klart største modell av en bevart høyblokk, startet prosjektet med en problemstilling og en tekst.

– Hvordan forholder man seg til bygg som er sete for politisk makt, i en tid med konstant terrortrussel? Slike bygg er det jeg kaller «moderne helligdommer» som må beskyttes mot terror, samtidig som vi må opprettholde vår oppfattelse av byen som et åpent, offentlig sted, sier arkitekten.

Graderende overganger

Å bidra til at slike offentlige bygninger og omkringliggende områder er åpne, samtidig som de utelukker dem som har dårlige intensjoner, ser Halleraker på som arkitektens oppgave. Høyblokka kan bidra til å forene åpenhet og utelukkelse i byrommet ved å skape graderende overganger istedenfor barrierer, mener han.

– Modellen av regjeringsbygget er et eksempel på hvordan man kan skape slike graderende overganger. I prosjektet finnes det ingen områder eller grenser som er adskilt gjennom sikkerhets-sjekker, som på en flyplass. Regjeringskvartalet er åpent og alle skal kunne besøke første etasje og få adgang til terrassen i nest øverste etasje, sier Halleraker.

Samtidig skal sikkerheten bli ivarettatt gjennom en mekanisme han kaller «filtrering gjennom formgivning»

– Realistisk alternativ

– På plassen foran regjeringsbygget og i første etasje er det plassert mengdevis med 75 centimeter høye, robuste, men slanke, stenger i bakken. Jo lenger inn mot bygget man kommer, jo tettere er de plassert, slik at besøkende både ledes og hindres av dem. Dette systemet gjør det umulig å kjøre bil lenger enn til et visst punkt, så hindrer stengene sykling eller lignende aktivitet, og helt inne ved regjeringsbygget hindrer de at man får med seg ryggsekk. Ikke på noe tidspunkt må man igjennom en sikkerhetssjekk. Til slutt kan man ta heisen gjennom regjeringskontorene, helt opp til takterrassen.

– Ser du på dette som et realistisk alternativ til hvordan det nye regjeringskvartalet kan se ut?

– Absolutt.

Et litteraturhus for

Nei til nisjer

PRESSESTØTTE: Flere uavhengige nettaviser håper på pressestøtte når ordningen blir plattformnøytral, skriver Klassekampen. Men kulturminister Thorhild Widvey sier det ikke vil gis pressestøtte til nisjemedier som inneholder stoff fra ett eller noen få samfunnsområder. Den nye forskriften for pressestøtte er ventet i løpet av vå-

ren. En av de største endringene blir at pressestøtten skal bli plattformnøytral – også digitale medier, som nettaviser, skal kunne motta støtte. Flere uavhengige nettaviser har varslet at de kommer til å søke, blant dem document.no. Men Widvey understreker at potensielle pressestøttemottakere må være brede allmenne nyhetsmedier.

– I høringene har det blitt foreslått at ordningen kun skal omfatte medier som inneholder et bredt tilbud av nyhets-, aktualitets- og debattstoff fra ulike samfunnsområder, sier Widvey til Klassekampen.

film og teater

Også Pernille Dammann og Emilie Lamer Schjetlein byr på et imponerende prosjekt med det urbane, offentlige samlingspunktet *Oslo outside-in* – et forslag til hva Nasjonalgalleriet kan brukes til om det blir vedtatt å flytte kunstsamlingen til vestbanehallen.

– Oslo har mange fine grøntarealer, men det er for få offentlige plasser å være på vinteren, nesten alle steder man må kjøpe noe for å oppholde seg. Dette stedet er ikke-kommersielt og man vil ikke kunne kjøpe noen ting. Om man for eksempel ønsker noe å spise eller drikke, er man velkommen til å gjøre det i en av de mange butikkene som er i nærheten, og ta med inn, sier Dammann.

Roterende dører

Men det er ikke bare en sosial møteplass arkitektene ser for seg. I etasjene over bakkeplan har de tegnet flere saler for visning av film og teater.

– Da vi hadde begynt på prosjektet, kom vi til å tenke på at Arthaus og Dok*land søker etter et sted å vise filmer. Derfor spurte vi om det var greit at vi inkluderte dem i prosjektet og mottok et romprogram som vi har brukt som utgangspunkt for film- og teaterdelen av *Oslo outside-in*, sier Lamer Schjetlein.

Den offentlige plassen på bakkeplan er lagt opp til å være et helårstilbud med roterende dører som gjør det lett å flytte inn for den som går på gaten. Om sommeren ser arkitektene for seg at dørene blir stående åpne for å gjøre det svalt.

Norge det nye vinland?

VINGÅRD: På diplomutstillingen til Arkitekt- og designhøgskolen i Oslo anla arkitekt Simon Øien et positivt perspektiv på klimakrisen med utformingen av en vingård på øya Jeløy i Oslofjorden. Øien har tatt utgangspunkt i den moderate modellen for global oppvarming og viser til at verdens nordlige vinbelte vil ha strukket seg til Skagerrakregionen i år 2100.

– Selv om det allerede i dag kan lages utmerket vin på enkelte hardføre druesorter, lover dette godt for kvalitetsvin i Norge, sier Øien. Vingården han har tegnet, er fleksibel og kan utvides i takt med en økende vinproduksjon.

– Samtlige vingårder begynner i det små og utvider etter hvert som økonomien tillater det. Dette fører som oftest til tilbygg som forringer logistikken i produksjonen. Denne gården kan bygges ut ved å legge til moduler, som ivaretar logistikken, sier

Øien. Han synes Jeløy er spesielt interessant på grunn av svært tørr sandholdig jord som passer for drueplanter og er uheldig for øvrig matproduksjon.

– Global oppvarming vil føre til at det blir fuktigere i Norge, unntatt på Østlandet. Her vil det bli tørrere med milde vintre, som er gunstig for drueplanter. All lavtliggende dyrkbar mark langs Oslofjorden vil være aktuell for vinproduksjon, sier han og viser til at det allerede lages musserende vin så langt nord som Aalborg i Danmark.

– På sikt vil nok Skagerrakregionen ta over for flere av vinstilene som Tyskland, Alsace og Champagne så langt har vært kjent for, sier Øien. Han tror musserende vin vil være Norges sterkeste kort som vinprodusent og at Skagerrakregionen på sikt vil ta over for flere av vinstilene som Tyskland, Alsace og Champagne i dag er kjent for.

Sentralt område

– Men tror dere egentlig folk vil komme når det ikke er noe å kjøpe der?

– Film- og teatertilbudet skal i utgangspunktet være med på å gi liv til plassen. Vi valgte Nasjonalgalleriet fordi det er veldig sentralt, omtrent midt imellom øst og vest og i et område der mange ferdes til daglig, sier Dammann.

De to ser for seg at det særlig kunne blitt aktuelt for alle dem som er i Karl Johan, som jobber eller går på skole i området, å besøke *Oslo Outside-in*.

– Det trenger naturligvis ikke være så stort som vi har tenkt på Nasjonalgalleriet, men så lenge det er sentralt, mener vi det kan fungere, tilføyer Lamer Schjetlein.

kennew@universitas.no

Nytenkende: Emilie Lamer Schjetlein og Pernille Dammann står bak prosjektet *Oslo Outside-in*, en alternativ, ikke-kommersiell bruk av Nasjonalgalleriet om samlingen flyttes. – Ingen trodde det ville fungere med en gågate i Oslo da danske Jan Gehl foreslo det, sier de to nyutdannede arkitektene.

MIN STUDIETID

tekst: Vilde Sagstad Imeland
foto: Hans Dalane-Hval

HVEM:	Ketil Solvik-Olsen
STUDERTE:	Bachelorgrad i økonomi og statsvitenskap. Master i Economics. Begge fra USA.
NÅR:	1994–1997
AKTUELL SOM:	Samferdselsminister siden høsten 2013. 2. nestleder i Fremskrittspartiet.

Til Lovetown i Cadillac'en

– Jeg glemmer aldri det likbleke ansiktet da vi ringte på med to politimenn som ville ha bekrefteelse på at vi var de vi ga oss ut for å være.

Selv om Ketil Solvik-Olsen i dag er samferdselsminister og brenner for norske veier, var det i USA at den høyreste nordmannen ble bilfrelst. Etter å ha utvekslet på videregående, til en liten by sør for Detroit i Michigan, måtte han bare tilbake.

– Jeg peilet meg inn på et universitet som lå i kjøreradius fra familien jeg bodde hos under utvekslingsoppholdet, og slik havnet jeg på University of Toledo i Ohio, forteller ministeren.

Ingen kan anklage ham for å ha kastet bort tiden sin. En bachelorgrad i *Economics* og *Political Science* ble til en mastergrad i *Economics* – alt i løpet av tre og et halvt år. Under studiet var han ikke del av noe «fraternity». Han bodde hos reservefamilien og spilte klarinett i korps på fritiden.

– Eg skjønne at eg høres ud så ein fullstendige nörd nå, sier han på en Bryne-dialekt som ikke er merkbart påvirket av verken studietid i USA eller Oslo-karriere.

– Eg må bare beklage, men når eg studerte, så studerte eg, ler Solvik-Olsen. Han unnskylder at han ikke har flere fortellinger fra campus, og blir betenkt.

– Men eg hadde ein Cadillac.

Så kommer historiene på løpende bånd.

– **Når jeg hadde fri**, trillet jeg en terning og lot den avgjøre om jeg skulle kjøre mot sør, øst eller vest. Jeg hadde ett hundre og femti tusen loggførte kilometer i løpet av årene der borte.

Han ble også kjent med en nordmann som «bare» bodde

fire timer unna. Da de kjørte for å besøke kameratens søster som jobbet som au pair, kom de fram klokken tre om natten og la seg til å sove i bilen. De ble vekket av politiet neste dag og måtte ringe på hos søsteren med to betjenter som eskorte. Det likbleke ansiktet forandret seg heldigvis fort.

– Hun trodde noe alvorlig hadde skjedd, og var overlykkelig da de bare ville ha få bekreftet hvem vi var, sier Solvik-Olsen.

En annen gang kjørte de fra Tennessee til North-Carolina, og stoppet innom en by som het «Lovetown», langt ute på landet.

– Med campingvogner i surrealistiske farger, skjønte vi etter hvert at vi var havnet i en hippiekoloni, der folk kom fra hele landet for å leve ut hippie-fantasiene sine hver helg. Solvik-Olsen og kameraten var ikke helt i målgruppa, men ministeren mener likevel det er noe av det fine med USA.

– Sånt noe kommer du bare over der borte, sier han.

Solvik-Olsen er i dag glad for valget av utdannelse, men trekker likevel frem verdien av uenighet som noe av det viktigste han lærte under studietiden.

– Radarparet på fakultetet var en professor som var demokrat, og en annen som var «die hard republican». De underviste og gav helt ulike forklaringer på økonomiske opp- og nedgangstider i historien. Det nyttet ikke å være dogmatisk, sier Solvik-Olsen.

– *Men som politiker er det vel viktig å stå på sitt?*

– Ja, dessverre kan det virke sånn. Men man må alltid være åpen for ulike tilnærminger til et problem. Selv om noen forslag er åpenbart helt feil, da. Hehe.

magasin@universitas.no

omverdenredaktør: **Sverre Olav Trovik**
sverreot@universitas.no 980 66 684

OMVERDEN

Melding hjem

Thea Storøy Elnan,
idé- og debattredaktør i Universitas

FOTO: MILA ARAJUAO/FLICKR

Helt bak mål

«Sorry, chica», sier en speedo-bekledd brasilianer på kav Rio-dialekt idet han kommer løpende mot meg og spruter sand i hytt og gevær. En gjeng bekymringsløse brasilianske studenter har tatt betimelig fri fra universitetet i nærheten for å legge hodet i bløt, bokstavelig talt. En ihjelsparka fotball har tatt seg til rette på håndkleet mitt, sparket dit i et høvelig forsøk på å imitere Ronaldo. Copacabana beach er kjent for å være mingleplass for dribleglade fotballentusiaster, og vår venn, student Speedo, er intet unntak.

Som turist i Brasil er man dømt til å ta baller nøyere i ettersyn – på den ene eller andre måten. Jeg var en av dem som i beste harystil sa morna til grønn jul i Norge og overga meg til juleferie i varmere farvann. Fotball er folkesporten i Brasil, ikke bare på stranda, men også på gata. Nyheten om at Brasil skulle huse VM i fotball 2014, skapte derfor stor entusiasme i hele verden. Alle jublet vilt, bortsett fra Brasil selv. Brasili-erne har flere ganger vært ute i gatene og demonstrert mot FIFAs store happening. Det straffesparket traff ikke mål.

Statsmakten i Brasil har de siste årene brukt mange millioner kroner på å forberede landet til kamp. Fotballstadioner bygges over hele landet,

turistattraksjoner får pudret nesa, og veier ombygges. Titusvis av mennesker har blitt tvangsflyttet fra sine hjem for at skrikende fans skal kunne forflyttes rundt om i landet. Ennå er bare halvparten av byggeprosjektene i mål.

Hele 600 000 utenlandske turister er ventet å feriere i landet i sommer. Skattepenger som kunne blitt brukt på å bekjempe fattigdom og kriminalitet og å bedre utdanningstilbudet, har nå blitt sparket bort for å blidgjøre FIFA og ukontroll-

erbare turister i hopetall. Særlig etter at FIFA fordømte deres folkevalgte maskoter og VM-verter. De første som ble valgt, var mørkhudete begge to, men etter at FIFA satte en strek over valget, ble de byttet til to hvite. Dette for å være mer appellerende

for TV-titterne, sa FIFA. Særlig storbyenes studentmasser mente dette var offside.

Mr. Speedo gliser bredt når jeg overrekker hans edleste ball. Idet han snur seg, blir jeg vitne til en annen type strek dette landet er så kjent for. På samme måte som tangatruse på gutter er ganske utenkelig for nordmenn, virker en fredfull avvikling av verdens største fotballarrangement å være en ganske fjern utopi i Brasil.

theasel@universitas.no

Fengslet professor

KINA: Kinesiske myndigheter anholdt i forrige uke Iham Tohti, en kjent økonomiprofessor, melder The Wall Street Journal. Professoren er uighur, en etnisk minoritetsgruppe fra det nordvestlige Kina. Han har utfordret Beijing på sensitive spørsmål som omhandler minoritetenes rettigheter. Ifølge hans kone tok poli-

tiet fire datamaskiner, mobiltelefoner og pass i en ransaking som varte i over seks timer. En talsmann for den kinesiske staten sier Tohti er anholdt for en rekke uspesifiserte forbrytelser, og at han vil bli behandlet etter kinesisk lov.

Tre uighurer døde i en bilulykke i oktober, en ulykke som også drepte

to andre og skadet 40 personer. Statlige representanter definerte dette som en terrorhandling.

– De følte at de hadde blitt behandlet feil, og trengte et utløp for deres sinne, sa Tohti. Nå er han fengslet.

Utdanning m

Selvmondsangrep i Nord-Kaukasus har spredd frykt for terrorisme i OL-landet Russland. Universitetene kan bidra til forsoning, sier russisk student med støtte fra forskere.

Russland

tekst Benedicte Elisabeth Bjerknes
foto Henrik Evertsson

Situasjonen i de russiske republikkene i Nord-Kaukasus er spent. Senest i slutten av oktober drepte selvmordsbombere henholdsvis seks og nitten mennesker i byen Volgograd. Bak angrepene står angivelig «de sorte enkene», et terrornettverk hovedsakelig bestående av kvinner som har mistet sine ektemenn. De nordkaukasiske islamistoprørernes leder, Doku Umarov, har varslet at terrorangrepene vil bli intensivert før OL i Sotsji.

Universitetssektoren preges av terroren, men kan også være en del av løsningen.

Gammel konflikt

Historien om de sorte enkene bunner i en betent, historisk konflikt om Tsjetsjenia i Russland, forklarer Julie Wilhelmsen, forsker ved Norsk Utenrikspolitisk Institutt (NUPI) og en av Norges fremste russlandseksperter. Hun tror potensielle terrorister blir mindre radikaliseret av å gå på universiteter.

– Hele bakgrunnen for radikaliseringen er at dette er mennesker som har levd i total krigstilstand. Hvis disse menneskene får sine grunnleggende rettigheter og behov dekket, eksempelvis gjennom utdanning, kan det virke i retning deradikalisering.

Svake og svært begrensede universiteter kan slik ha påvirket konflikten.

Nord-Kaukasus er et område hvor flesteparten er muslimer. Lederen i føderasjonsrepublikken Tsjetsjenia, Ramzan Kadyrov, er ifølge Wilhelmsen svært autoritær og har sørget for å politisere alle sider ved samfunnslivet – også universitetene.

De sorte enkene

- «De sorte enkene» ble kjent etter den andre krigen i Tsjetsjenia i 1999.
- De to krigene i Tsjetsjenia har vært voldsomme kriger med grove menneskerettighetsbrudd. Tilnavnet «de sorte enkene» kommer av at disse selvmordsbomberne var enkene til mennene som døde.
- Den første kjente sorte enken er Khava Barajeva, som i 2000 angrep en russisk militærbase.
- Det var lettere for kvinner å unngå kontroller, og bruken av kvinnelige selvmordsbombere økte.
- I 2013 har det vært tre angrep som de sorte enkene ser ut til å stå bak, hvor de to siste fant sted i Volgograd og tok livet av titalls mennesker.
- Vladimir Putin har gjennom krigene forsøkt å legge lokk på konflikten og kritiseres for å ha håndtert situasjonen dårlig.
- Mediesituasjonen i Russland gjør det vanskelig både for russere og utenforstående å få innblikk i situasjonen.

«Mange tenker stygge ting om muslimene, og mange muslimer tenker også stygge tanker om andre russere. Vi er alle mennesker.»

Olga Voronchikhina, russisk masterstudent ved UiO

Bekymret: Russiske Olga Voronchikhina mener utdanning kan forhindre radikalisering internt i Russland.

Universitetene kan være møteplass

Russiske Olga Voronchikhina (26) er masterstudent ved Universitetet i Oslo. Hun har tidligere studert informasjonsteknologi og økonomi ved universitetet i Volgograd og i Moskva og frykter splittelse mellom folkegruppene i Russland.

Åpner opp universitetene

MYANMAR: På Yangon University i Myanmar kan man nå studere uten innblanding fra militæret, melder Aljazeera. Det var for få år siden utenkelig.

– Vi har i dag full autonomi, sier Kyaw Naing, rektor ved universitetet. Inntil nylig var bruken av ordet «fattigdom» forbudt, og det var ulovlig med noen form for diskusjon

rundt hjemlig politikk. En student-drevet demonstrasjon i 1988 førte i tillegg til at fakultetet for statsvitenskap ble stengt. En samling pensjonerte generaler tok over makten i Myanmar i 2011 og har satt i gang et omfattende politisk og økonomisk reformarbeid. Det gjør de under parolen «disiplinert demokrati».

Forelesninger avbrutt av bønn

PAKISTAN: Økt islamisering på Pakistans toppuniversiteter og blant Pakistans middelklasse er med på å senke det akademiske nivået, melder indiske Zee News. Forelesere fra Quaid-i-Azam University, rangert som det beste offentlige universitetet i Pakistan, forteller at forelesninger blir avbrutt

av studenter som skal be. Universitetet åpner opp for 15 minutters bønnepause, og alle studenter kan forlate forelesningen når de hører bønneropet. Kritikere kaller dette en kaotisk avbrytelse av det akademiske livet. Universitet ble etablert i 1965 og var i sine første år ansett for å være en liberal institusjon.

– I dag er det fire moskéer på campus, men ingen bokhandel, sier Pervez Hoodbhoy, en anerkjent fysiker som tidligere underviste ved universitetet.

mot terror i Russland

tære og styresmakter.

Nå fryktes det for De olympiske leker i 2014, og hva de sorte enkene kan finne på. Wilhelmsen påpeker at russiske myndigheter har streng kontroll og et enormt sikkerhetsopplegg rundt Sotsji, men at det er umulig å ha full kontroll.

Myndighetene har derimot fått god kontroll over mediene de siste 15 årene.

– Den jevne russer vet ikke hva som skjer i Nord-Kaukasus. En annen ting er at befolkningen nærmest får et normalisert forhold til terrorisme fordi Russland har en 10–15 års historie med dette, sier Wilhelmsen.

Tror kommunikasjon er svaret

Voronchikhina tror russiske studenter er redde for å si sin mening.

– Jeg merket det selv da jeg bodde i Moskva. Generelt er det farlig å si det man mener. Er du student kan du få vanskeligheter i studiene dine, for eksempel ved at du får papirer du trenger tregt med vilje fra administrasjonens side.

Nå frykter hun at splittelse og avsky ved hennes gamle universitet i Volgograd – mye på grunn av propaganda i mediene.

– Da jeg leste russiske nyheter, fikk jeg inntrykk av at noen vil at jeg skal begynne å hate muslimene i Sør-Russland.

Wilhelmsen støtter Voronchikhinas bekymringer og forklarer hvordan meningsmålinger nå viser økt fremmedfrykt for mennesker fra Nord-Kaukasus-området.

Løsningen er kommunikasjon, mener Voronchikhina, som håper universitetene kan bidra til dette.

– Hvis vi lærer hverandres kultur å kjenne, vil det bli mye lettere å forstå hverandre, tror hun og håper på et trygt Russland i fremtiden.

– Mange tenker stygge ting om muslimene, og mange muslimer tenker også stygge tanker om andre russere. Vi er alle mennesker. Noen må skape muligheter for at folk kan kommunisere og diskutere – universitetene kan være stedet for dette, sier hun.

Bernt Hagtvet, professor i statsvitenskap ved Universitetet

i Oslo (UiO), er enig med Voronchikhina og Wilhelmsen i at universiteter kan ha en deradikaliserende effekt, men påpeker likevel at det ikke er noen automatikk i dette.

– Historisk har utdanning vist seg temmelig irrelevant, sier han og peker på både nazistene bak Holocaust og deres doktorgrader,

og terrorister i Al-Qaida med sin universitetsutdannelse. I verste fall kan universiteter skjerpe den radikale argumentasjonen.

Spor etter Sovjet

Utdanningssystemet i Russland er fremdeles preget av den tidligere Sovjetunionen, hvor alle måtte formidle marxistisk ideologi.

Wilhelmsen forteller hvordan de to krigene i Tsjetsjenia har vært avgjørende for fremveksten av de russiske selvmordsbomberne.

– Sivildet befolkningen ble hardt rammet under krigene. Det foregikk grove menneskerettighetsbrudd. Det gjorde at en del kvinner ble villige til å bruke seg selv for å hevne seg mot russiske mili-

anmelderredaktør: **Vilde Sagstad Imeland**
vildesi@universitas.no 993 51 017

ANMELDELSER

Plate:

Tiner opp neglspretten

Den norske vinteren gjør oss skjerpet og mindre naive, i motsetning til den milde sommeren. Slik er Highasakites overgang fra første- til andreskiva: fra søt sommer til voksen vinter. Med *Silent Treatment* kan vi søke ly i snøføyken.

Det var bred enighet om at fjorårets «Since Last Wednesday» var ei prima låt, som varslet at ei viktig skive var på vei. Ved første gjennomlytting er plata tristere og dystre enn forventet, og musikken flyter forbi raskere enn vinterferien gjorde på barneskolen – nærmest umerkbart.

Highasakite har skjønt hvordan de skal få det tilgjengelige og det utfordrende til å holde hender, og bak den simplistiske fasaden ligger det mer å bryne seg på. Låtene starter alltid vennlig og drar en langsomt inn, før Ingrid Helene Håvik korer oss inn i hypnose. Sakte, men sikkert, tines neglspretten i fingrene opp, ettersom bandets drømmepop-univers utfolder seg. Det minner

Silent Treatment

Av: **Highasakite**

Plateselskap: **Propeller Recordings**

om Lykke Li, og sannelig er det også en del Vampire Weekend å spore, med synth og steel drums i skjønn forening.

Science and blood tests / doesn't say anything 'bout how I feel, synger Håvik. De finurlige tekstene hennes handler om alt fra å grave seg ned til Kina, via at hun er den virkelige Darth Vader, og til at hun vil ta med sprit og stikke til Iran. Budskapet er aldri svulstig, og her ligger styrken til Highasakite: De kan kunsten å begrense seg.

Med *Silent Treatment* har bandet demonstrert så godt som alle måter å kore ei låt på, og dessuten satt standarden for engelske tekster i Norge. Ikke minst har de skapt et referanseverk for norsk popmusikk.

Christoffer Gundersen
c.s.gundersen@universitas.no

Teater:

Konstant på gråten

Den prisbelønte boka til Annesdatter Skomsvoll har blitt teater og spilles i disse dager for et utsolgt publikum på Nationaltheatrets Amfiscene. Det var hovedrolleinnehaveren selv, Anne Marit Jacobsen, som tok initiativet til dramatiseringen, og sammen med forfatteren har hun utarbeidet manuset til *Jo fortore jeg går, jo mindre er jeg*. Med Jacobsens personlige engasjement og Margreth Olin som regissør, framstår stykket som et vannrett prosjekt. Likevel er det noe som skurrer.

Mathea (Anne Marit Jacobsen) opplever at mannen hennes, Epsilon (Nils Golberg Mulvik) dør på sin aller første dag som pensjonist. Et tragisk utgangspunkt for en historie. Hele første akt er som en lang monolog, hvor Mathea trækker rundt på det grønne teppet, iført tøfler og en sliten kjole. Hun snakker rørende om alt det fine hun savner med mannen sin, og kjemper konstant mot gråten som presser seg på. Hun er redd for å gå ut, redd for naboen og redd for å dø. Det hele er intenst, og på én

Jo fortore jeg går, jo mindre er jeg

Av: **Kjersti Annesdatter Skomsvoll**

Scene: **Nationaltheatret**

Med: **Anne Marit Jacobsen, Nils Golberg Mulvik**

måte også gripende, men det er som om regien litt for tydelig sier «her gråter du», «her kjemper du mot gråten», «her gråter du nesten» i hver eneste scene.

Det eneste som letter litt på det tunge, nesten håpløse stemningen, er Jacobsens energiske tolkning av en litt barnslig og naiv kvinne, som setter i gang prosjekter for å fortelle verden at hun har levd. Mathea vil grave ned telefonen i en fremtidskapsel, men tenk hvis den ringer. Også den unge utgaven, eller minnet, av Epsilon utgjør et friskt pust i den etter hvert nokså monotone regien.

Selv om Mathea til slutt finner en vei ut av den bunnløse sorgen, gjør ikke Olins regi det.

Vilde Sagstad Imeland
vildesi@universitas.no

Lytt til Oslos studentradio på FM 99.3 eller radionova.no

Radio Nova

Mandag

06.00: Democracy Now!
07.00: Morragym
08.00: Frokost
10.00: Das Kapital
10.30: DUO
11.00: A-lista
12.00: Lillesalen Konsertserie (til 13.00)
19.00: Bra Trommis
20.30: Sort Kanal
21.30: Dub Dubhead
22.00: Overkill
23.00: O & Jo Show
24.00: Fri Form Radio

Tirsdag

06.00: Democracy Now!
07.00: Morragym
08.00: Frokost
09.00: Skumma Kultur
10.00: Vitenselskapet
10.30: Grenseløst
11.00: Teknova
11.30: Sirkus
12.00: Snakker ikke norsk

Onsdag

06.00: Democracy Now!
07.00: Morragym
08.00: Frokost
09.00: Skumma Kultur

10.00: Tekstbehandlingsprogrammet
11.00: Historietimen
11.30: Emneknaggen
12.00: Onsdagsdebatten (til 13.00)
19.00: Kveggels
20.30: Country Barn
21.00: Spillmatic
22.00: Funkiga Timmen
23.00: Neu
24.00: Fri Form Radio

Torsdag

06.00: Democracy Now!
07.00: Morragym

08.00: Frokost
09.00: Skumma Kultur
10.00: Nova Noir
12.00: Det Fiktive Selskab (til 13.00)

Fredag

06.00: Democracy Now!
07.00: Morragym
08.00: Frokost
10.00: Opplysningen 99.3
11.00: Nyhetsfredag
12.00: Radiotjenesten
12.30: Skallebank (til 13.00)
19.00: Nova Nedstrippa

20.00: Goodshit
21.00: Nova Amor
22.00: Nova X
23.00: XO HIPHOP

Søndag

07.00: Jazzonen
08.00: Gorilla
09.00: Trigger
10.00: DOKUNOVA
10.30: Radio Folkefest (til 11.00)
14.00: Du skulle ha vært der
15.00: Sorgenfri
16.00: Snakker ikke norsk

Teater:

Velregissert: Det flygende barnet griper fatt i de mørklagte sidene ved de hverdagslige fasadene, skriver vår anmelder.

FOTO: TEATER NEUF

Storslått sammensurium

Det flygende barnet er en velregissert forestilling med enkle og sterke virkemidler.

Innledningsvis oppleves *Det flygende barnet* som et nysgjerrighetsskapende kaos. Vi hopper fra scene til scene, og monolog til monolog. Løse og uforståelige sekvenser blir presentert blant enkle kulisser, lanterner i taket og et gigantisk kirkemaleri på veggen.

Det er Sankt Martins dag i en by hvor mørket snart legger seg. En liten gutt blir neglisjert av sine egoistiske foreldre, som jakter på lykke hos hver sin elsker. «Bare et minutt, bare et øyeblikk», forsvarer moren det med. Lanternetoget blir et lys i mørket hvor den lille gutten løper ut i veien og setter foreldrenes egoisme i et smertefullt perspektiv. Samtidig snakkes det om en sirkelformet tunnel i Cern hvor partikler krasjer i hverandre for å skape et sitrende svart hull.

Regissør Edvardsen har full kontroll, og etter hvert gir man slipp på trangen til å få svar på alt. Man senker skuldrene i kaoset som blir mer behagelig jo tettere man kommer de navnløse karakterene i stykket. De overspillende lærerinnene bryter den fjerde veggen ved å se deg rett inn i øynene og får deg til å trekke på smilebåndet. Skuespillerne klarer med enkle grep, som tilstedeværende fokus og blikk, å skape tid og rom. Dette trekker stykkets troverdighet opp

Det flygende barnet

Av: **Roland Schimmelpfennig.**

Scene: **Chateau Neuf**

Regi: **Nanna Kathrine Edvardsen**

Tid: **5., 6. og 8. februar**

betraktelig.

Det flygende barnet griper fatt i de mørklagte sidene ved de hverdagslige fasadene. Det handler om utroskap, ære og fremmedfrykt. De voksnes grådige verden belyses av det uskyldige lille barnet som etter hvert leker med døden. Verdt å ta med seg er likevel at enkelte ting er best usagt. For når trådene etter hvert samles, blir noen av scenene litt overtydelige, som når faren kommer hjem fra møtet og finner en

fortapt mor som har mistet sitt barn. Et tomt blikk kunne erstattet skrik og tårer, og man blir pint litt for lenge gjennom en scene man vet hvordan utarter seg. *Det flygende barnets* scener flettes etter hvert sammen og oppfattes til slutt som et velregissert resultat av et krevende manus.

Stine Steinhaug
universitas@universitas.no

Teater

Hva: **Shock-headed Peter**

Hvor: **Det Norske Teateret**

Når: **Før 14. mars**

Marthe Olstad, uttegner i Universitas

Ukas anbefaling

Teatersjokk

Vil du ha sjansen til å hoppe inn i de høykulturelle skoene, repetere nynorsken fra ungdomsskolen, og trene lattermuskulene på samme kveld? Er du lei av å se at drittunger aldri får som fortjent? Liker du elefanter? Nikker du energisk til spørsmålene over, bør du se *Shockheaded Peter*. Nikker du bare litt, bør du dra uansett.

Her får du et grotesk, hysterisk Tim Burton-aktig sirkus med tilhørende Kaizers-lignende ompamusikk. Og er du en av de heldige som fortsatt er under 25 år, får du attpåtil billetten for en hundrings om du skaffer et ungdomskort. Da kan du bruke de sparte pengene på en høykulturell øl i baren før dørene åpner.

Ragnhild Sofie Selstø, journalist i Universitas

Ukas advarsel

Djevelsk fristelse

Du har vel sett disse automatene som står på t-banestasjonene. De står der som røde djevlerv og frister med godteri og annet digg. De utnytter deg i ett av dine svakeste øyeblikk: de lange minuttene mens du venter på banen, sterkt preget av kjedsomhet. Du kan betale med kort, cash eller mobilen – alt for å gjøre det enda van-

skeligere å motstå fristelsene. Klarer du ikke å motstå presset, vil det i åtte av ti tilfeller skje følgende: Du betaler. Gleden av å se Snickersen falle ned og ligge klar for deg å nyte bygger seg opp. Så kan du risikere dette: Snickersen faller mot vinduet – og blir der. Uansett hvor mye du dunker og banker på maskinen, kommer den ikke ned. Ta dette som en erfaring og la være å gi etter neste gang.

Automater

Hva: **Automater**

Hvor: **T-banestasjoner**

Teater:

Djevelsk eufori

Reis deg komiker

Av: **Reis deg komikerklubb**

Scene: **Josefine Vertshus**

Med: **Jånni K, Dag Sørås, Shabana Rehman, Jim Swann, Tonje Jordbakke, Per Berg**

Stand-up-konseptet *Reis deg komiker* er en emosjonell berg- og dalbane som finner sted på ærverdige Josefine Vertshus, midt mellom Bogstadveien og Bislett. Den stappfulle kroa huser noen av Oslos morsomste stand-up-komikere denne torsdagskvelden, og konferansieren, «Jånni K» sørger for at det stivpynta vestkantpublikummet holder koken. Han klarer nesten å hysje ned den irriterende gjengen med attenåring-

er bakerst i lokalet, som tydeligvis ikke har skjønt *greia*. Man prater nemlig ikke på stand-up.

Med en sterk line-up gjør det ikke så mye at Shabana Rehman kun leverer vulgære og usammenhengende historier om hundredritt og dagligdagse facebook-observasjoner. Selv om stemingen faller litt, tar showet seg kraftig opp når norsk-engelske Jim Swann entrer scenen. Med sin avslappede britiske aksent, kaster han ut betraktninger om sin seksuelle legning. «Dere heterofile kan unnfange barn på fylla», sier han. «Hva kan vi homofile gjøre som tilsvarende dette? Bli drita og kontakte et adopsjonsbyrå?»

FOTO: JÅNNI K

Tradisjonen tro bringer kvelden også helt ferske debutanter. Publikum får servert hele spekteret av erfaring og scenetekke, og selv om Tonje Jordbakke og Per Berg har gode og gjennomarbeidede manus, trengs nok litt mer sceneerfaring før det løsner helt. Dag Sørås avslutter festaftenen ved å demonstrere

hvordan det hele skal gjøres. Han etterlater publikum i djevlesk eufori. «Æ har aldri vært god på sjølkritikk», sier han og forteller at han beundrer Syrias president Bashar-al Assad. «Han drit jo fullstendig i kritikeran».

Vilde Sagstad Imeland
vildesi@universitas.no

Film:

Lunken søstersaga

FOTO: ZACHARY GALLER

Søvngjengeren

Av: **Mona Fastvold og Brady Corbet**

Regi: **Mona Fastvold**

Med: **Gitte Witt, Christopher Abbott, Stephanie Ellis, Brady Corbet**

To halvsøstre møtes for første gang siden farens død. Under overflaten lurer en mørk historie, og i løpet av få dager blir fire mennesker tvunget til å ta et oppgjør med fortiden og hverandre. *Søvngjengeren* er en spennende, men til syvende og sist utilfredsstillende filmdebut.

Halvt norske Kaia og kjæresten Andrew pusser opp huset hun har arvet etter faren.

Kaias søster, Christine (Stephanie Ellis) og hennes forlovede Ira (Brady Corbet) kommer på overraskelsesbesøk, og gjestene blir raskt et uromoment i den skjøre idyllen. Christine er blitt gravid og har sluttet med medisiner for å skåne barnet. Hun er ustabil, destruktiv og går i søvne. Forloveden prøver forgjeves å stagge Christine, men hun bryter ned det Kaia og Andrew har kare seg til, når hun krever eierskap til huset, deres felles fortid, og til historien om hvem faren deres egentlig var.

Mona Fastvold skaper med knappe virkemidler en lummer og illevarslende stemning som tar oss med fra det vidåpne til det klaustrofobiske. Det stemningsfulle

soundtracket er skrevet av Sondre Lerche og Kato Ådland og bidrar til å gi filmen en ekstra dimensjon. Skuespillet er imidlertid ujevnt. Det er på sitt beste intenst, men glipper litt for ofte, i stor grad fordi dialogen tidvis virker kunstig. Dette blir ekstra ille når filmen bæres av spenningen i et lite persongalleri.

Man kan likevel la seg gripe av *Søvngjengeren*, i det minste fram til slutten. To vakle- vorne verdener kolliderer, men katastrofen man venter på, kommer aldri. Når rulletekstene begynner, er ingenting egentlig løst.

Magnus Newth
mgvnewth@gmail.com

Kulturkalender

ONSDAG 5. FEBRUAR

Byttehandel: På Mir på Grünerløkka gjentas den selvutnevnte suksessen klesbyttefest. Alt av ting, tang, bøker, filmer, musikk og klær er velkomment. Overskuddet går til et sosialt prosjekt i Hellas.
Café Mir, 18: 00

TORSdag 6. FEBRUAR

Ibsen: Torsdag arrangeres guidede turer i Ibsenmuseet i Henrik Ibsens tidligere hjem i Oslo, hvor han levde 11 år av sitt liv og skrev sine siste to stykker. Boligen er restaurert til sin originale stand med Ibsens møbler.
Ibsenmuseet, 12: 15

FREDAG 7. FEBRUAR

Kulturlunsj: I foajeen i Georg Sverdrups hus (UB) på Blindern byr UiO fredag på lunsj med kultur. Denne fredagen framføres musikk Johannes Brahms skrev om sin mor rett etter hennes død. På horn spiller Julius Pranevicius, på fiolin Ole Bøhn og på klaver Einar Steen-Nøkleberg.
12: 15, UB på Blindern

LØRDAG 8. FEBRUAR

Ball: Gira på stor stas i helga? Kl. 18.00 (presis) starter årets «Oslo Operaball» med festkonsert i Universitetets Aula. Deretter blir det fakkeltog gjennom Oslo sentrum til Gamle Logen (ca. 19.15), hvor det skal holdes ball med dans til Oslo symfoniorkestret og et stort utvalg intimkonserter fram til kl. 01.00. Om man ønsker, kan man starte kvelden allerede kl. 15.00 med festmiddag i Theatercafeen, lyder invitasjonen.
18: 00, Universitetets Aula

FOTO: TRACY HUNTER/FLICKR

SØNDAG 9. FEBRUAR

Jazz: Kampenjazz arrangerer plateslippet til den unge og lovende jazzsaksofonisten Hanna Paulsberg og hennes «HP Concept». Hennes forrige plate «Waltz for Lilli», fikk strålende omtale. Søndag slippes bandets og saksofonistens andre.
20: 00, Cafeteatret

ONSDAG 12. FEBRUAR

Litteratur: «Den lille døden» har orgasmen blitt kalt på grunn av sin overskridende og selvutslettende karakter. Hva kan man så bruke seksualiteten til i en litterær sammenheng? Hva sier den om å være menneske, og hva gjør begjæret og orgasmen til interessante størrelser å utforske for en forfatter? Agnes Ravatn, Vigdis Hjorth og Selma Lønning Aarø møtes til samtale.
19: 00, Litteraturhuset

Gi oss beskjed om arrangementer på epost:
universitas@universitas.no

Ad notam

Universitas oppsummerer uka

■ Gråt meg en elv

Nesten 80 prosent av politistudentene var i jobb et halvt år etter endt utdanning. Ad Notams redaksjon håper estetikere, historikere, statsvitere og kunststudenter går i fakkeltog i solidaritet med politistudentene. Særlig de tusenvis av masterkandidater som har studert to år lenger enn politistudentene, har mer i studielån og må konkurrere med 200 kandidater til én stilling.

– En ny rapport laget av Sosialantropologisk Forbund viser at Norge i 2020 har behov for to sosialantropologer per 1.000 innbyggere, sier en anonym student.

■ Troll i ord

En gruppe forskere ved Institutt for informatikk har etter det Ad Notam kjenner til, startet selskapet «Troll». Selskapet vil designe og produsere tastatur spesialdesignet for debattglade nordmenn.

– Tastaturet er velegnet for alle i kommentarfeltet på dagbladet. no. Debattantene slipper å trykke på caps lock-knappen siden tastaturet er automatisk innstilt på store bokstaver. Tastaturet har også en egen Stoltenberg-tast som gjør at brukeren slipper å skrive selv at Stoltenberg-regjeringen har skylden for ethvert problem i

landet, sier forsker Jørn Holt-Fredriksen til Ad Notam.

■ Der ingen skulle tru

90 prosent av de som bor i en av boligblokkene på Kringsjø studentby er utenlandske. Nå vil SiO bruke 1 milliard kroner på Kringsjø. Ad Notam kjenner til at deler av beløpet skal brukes på integreringsfremmende tiltak.

– Norske studenter vil få 150 kroner i timen for å oppholde seg i fellesområdene i denne blokken. De skal gå i lusekofte og være reserverte i starten, men så bli mer vennlige jo mer de utenlandske studentene blir kjent med dem, sier boligdirektør i SiO, Trond Bakke.

■ Feil navn

Ad Notam kjenner til at det er stor misnøye i Universitas over de tre kandidatene som stiller som leder i Norsk Studentorganisasjon.

– De har helt håpløse etternavn, sier nyhetsredaktør i Universitas, Geir Molnes.

– Med Ola Rydje var det så enkelt. «Vil Rydje

vei», «Rydjer opp i kaoset». Hva skal vi gjøre med Gabrielle Legrand Gjerdset, spør Molnes retorisk. Han håper Rydje blir en slags Dalai Lama-figur i NSO, hvor alle NSO-ledere må hete Rydje til etternavn.

Vi spør

av Petter Fløttum

Humor: Studenter ønsker seg Korea-studier på UiO, men instituttet er skeptiske. Biologisk institutt har tidligere opprettet et emne i formidling og vitenskapsjournalistikk etter pådriv fra studenter. Men når skal noen opprette studiet for å lære Vi spør-journalister humor?

Hu mor, Korea?

Det er ikke så enkelt å opprette fag på universitetet. Det er ikke så lett å opprette humor heller.

Hei! Æ ringe fra Universitas. Har æ komme te Institutt for kulturstudia og orientalske språk (ILOS)? I forrige nummer skreiv vi om et Korea-studie som studenta jobba for å opprett. Æ vil gjerne kom i kontakt med hu i instituttstyret som uttalt sæ kritisk te å få Korea-studie igjen, men æ vet ikke korr æ finn hu. Korea?

Hva var navnet hennes?

Hu professor Hansen trur æ hu hett, Korea?

Hun er professor på kinesisk, kinastudiet, men jeg har ikke sett henne i dag.

Men hvis æ spør dæ «Korea», så kan du ikke svar?

Jeg har ikke sett henne i dag, eller i går.

OK. Saken handla om opprettelse av nye fag. Men om æ ska opprett

et fag sjøl, kæm tar æ da kontakt med?

Nei, si det. Jeg kan se om studieleder hos oss er her. Hun har oversikt over slike ting. (...)

Hei, e det studieleder på ILOS? Hvis æ vil opprett et fag, koss går æ frem?

Du som student kan vel ikke opprette et fag. Du må være vitenskapelig ansatt, det er strenge kriterier for å undervise...

OK, men æ vil gjerne opprett et fag om gambisk innvandring te Norge, med spesielt fokus på idrettsutøvera. Hovedcasen bli nok han Pa-Modou som spilt for Vålerenga i sin tid, men æ huske dessverre ikke Kah etternavnet va. Kæm bør æ da kontakt?

Det høres ut som et SV-fag, synes jeg. Men hvem er du, sa du?

Æ e journalist i Universitas. Men kæm bør æ spør?

Du må spisse spørsmålene, for hva er det egentlig du ønsker?

Kah sa du?

Jeg sa at du må...

Du, det e litt dårlig linje her. Kah sa du?

Jeg har litt problemer med å skjønne hva du egentlig vil.

Ja, æ merke æ e litt usikker sjøl. Dokk kan ikke vurder å opprett et emne i formidling og humorjournalistikk da? Æ trur æ treng det mer...

Hehe, du tuller, ikke sant?

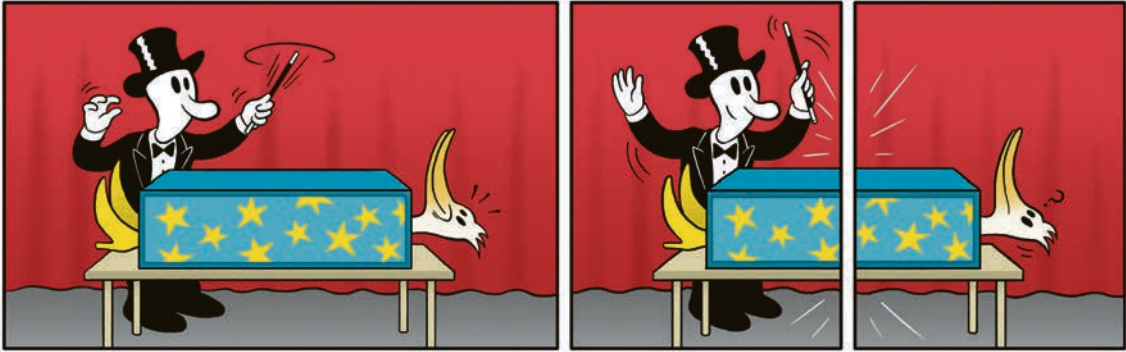
Du kan tydeligvis ikke hjelp mæ. Vil du vurder din stilling?

Nei, jeg tror ikke det.

petter.flottum@universitas.no

Panto

av Thomas Sørle Hansen

Rebus

av Marthe Olstad

HVEM?
HVA?
.....?

D

I

?

HINT: Det har kanskje gått ut på dato..

FORRIGE UKES LØSNING: «Det slutter jo aldri å sno». Det klarte Pernille Martinsen, Gudmund Sand, Mathilde Arneberg og Max Johannes Kippersund. Lekkert!

UniversitasQuiz

av Anders R. Erikstad, Vegard R. Erikstad og Simen Braaten
Juniorborgesmestre i quiz

1. Hva heter den franske duoen som vant fire priser, inkludert beste album, under årets Grammy Awards?
2. Hvilke norske fylker har ikke kystlinje?
3. Hva het den amerikanske tv-serien som handlet om en gruppe leger stasjonert i Sør-Korea under Koreakrigen?
4. Hvilken filosof forbindes med utsagnet «Cogito ergo sum»?
5. Hva het den amerikanske låtskriveren og artisten som døde 27. januar, 94 år gammel?
6. Det var kinesisk nyttår på fredag. Hvilket dyrs år gikk vi ut av og hvilket gikk vi inn i?
7. Fornavnet til den første ikke-britiske manageren som vant Premier League er lydløst med grunnstoffet som har atomnummer 33. Hva er navnet?
8. Hva betyr det russiske ordet «mir»?
9. Det er Prøysen-år i år! Hva heter den eneste romanen Prøysen skrev?
10. Hvilken geografisk region, hertugdømme, og fra 1701–1918 kongerike (fra 1871 innenfor Det tyske rike) het Borussia på latin?

1. Daft Punk
2. Hedmark og Oppland
3. M.A.S.H.
4. René Descartes
5. Pete Seeger
6. Slangen (ut) og hesten (inn)
7. Arsene (Wenger) og grunnstoffet arsen
8. Verden/Tred
9. Trost i taklampe
10. Preussen